

آشنایی با سرمایه‌گذار در بورس اوراق بهادار

شرکت کارگزاری بانک ملی ایران

فهرست

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۱	تاریخچه تشکیل بورس
۲	سابقه تشکیل بورس در ایران
۳	بخش اول: مزایای ورود به بورس
۶	بخش دوم: مفاهیم پایه ای بازار
۲۳	بخش سوم: اصطلاحات و مفاهیم بورس اوراق بهادار
۳۹	بخش چهارم: آشنایی با ساز و کار و مراحل انجام معامله در بورس اوراق بهادار
۴۷	بخش پنجم: چند توصیه و نکته ضروری جهت حضور در بازار سرمایه

مقدمه

دستیابی به رشد و توسعه اقتصادی نیازمند سرمایه گذاری است و این مهم نیز مستلزم تجهیز منابع مالی بلندمدت از طریق بازار سرمایه است. وجود بورس اوراق بهادار، قدرتمند و توسعه یافته، علاوه بر افزایش کمی حجم سرمایه گذاری و ارتقای کیفیت آنها، موجبات افزایش رشد و توسعه پایدار و درونزای اقتصادی را نیز فراهم می آورد.

از سوی دیگر اقتصاد ایران در وضعیت فعلی، شرایط حساس و مهمی را پشت سر می گذارد. ابلاغ سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی از سوی مقام معظم رهبری، تلاش کلیه مسئولین رده بالای کشور در این رابطه و تصویب قانون (اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی) که در تاریخ ۸۶/۱۱/۸ توسط مجلس شورای اسلامی تصویب و از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز مورد تأیید قرار گرفت، بیانگر اهمیت بسیار زیاد این موضوع است. نکته‌ی مهم تأیید این قانون بر واگذاری شرکت‌ها از طریق بورس است که در این راستا واگذاری کلیه تصدی‌های دولتی در موارد خارج از صدر اصل ۴۴ قانون اساسی تا پایان برنامه پنجم توسعه، عرضه حجم بسیار بالای سهام بنگاه‌های دولتی و نیز قیمت گذاری سهام پایه بنگاه‌ها از طریق بورس و وظیفه‌ی سنگینی برعهده‌ی بورس نهاده‌است و قطعاً بدون داشتن بررسی قوی که بتواند از طریق تجهیز پس اندازها و جذب نقدینگی به این کار سامان بخشد، امکان پذیر نخواهد بود.

تاریخچه فعالیت شرکت

شرکت کارگزاری بانک ملی ایران (سهامی خاص) در سال ۱۳۸۱ با سرمایه ۱,۰۰۰ میلیون ریال به ثبت رسید. افزایش حجم معاملات و توسعه ابزارهای قابل معامله در بازار سرمایه از یک طرف و توسعه مجموعه خدمات شرکت کارگزاری از طرف دیگر، موجب شد هیأت مدیره شرکت کارگزاری، درصدد افزایش سرمایه برآید و با ثبت سرمایه ۲۰۰ میلیارد ریالی نقطه عطفی را در کارنامه خود ثبت نماید.

خط مشی شرکت

شرکت کارگزاری بانک ملی ایران ارائه دهنده خدمات کارگزاری در بورس اوراق بهادار، فرابورس، بورس کالا، معاملات قراردادهای آتی و معاملات آنلاین با

استقرار سیستم مدیریت کیفیت ایزو ۹۰۰۱ - ۲۰۰۰ با محور قراردادن افزایش سطح فعالیت‌های کارشناسی پرسنل و بهبود مستمر فعالیت‌های خویش، اهداف زیر را مدنظر قرار داده است:

- جلب اطمینان و افزایش هرچه بیشتر رضایت مشتریان در کلیه خدمات ارائه شده
- افزایش فعالیت‌های ورود به بخش‌های جدید بازار سرمایه
- ارتقای سطح دانش مهارت‌های نیروی انسانی
- افزایش تنوع ارائه خدمات به مشتریان

فعالیت‌های اصلی شرکت

الف : خدمات کارگزاری، کارگزاری/معامله‌گری و بازارگردانی

- معامله اوراق بهادار از قبیل سهام، اوراق مشارکت، حق تقدم خرید سهام، اختیار معامله و قراردادهای آتی برای دیگران و به حساب آنها یا به حساب خود
- بازارسازی و بازارگردانی اوراق بهادار و کالاهای پذیرفته شده
- معاملات کالاهای پذیرفته شده برای دیگران و به حساب آنها

ب : خدمات مالی و مشاوره‌ای

- نمایندگی ناشر برای ثبت اوراق بهادار و دریافت مجوز عرضه
- مدیریت صندوق‌های سرمایه‌گذاری
- بازاریابی برای فروش اوراق بهادار
- سبدگردانی اختصاصی اوراق بهادار
- مشاوره عرضه و پذیرش اوراق بهادار یا کالا در هریک از بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس

مشاوره در زمینه‌های زیر:

- الف- ادغام، تملک، تغییر و تجدید ساختار سازمانی و مالی شرکت‌ها
- ب- خرید، فروش یا نگهداری اوراق بهادار

- ج- روش فروش و عرضه اوراق بهادار
- د- قیمت گذاری اوراق بهادار
- ه- طراحی و تشکیل نهادهای مالی
- و- طراحی اوراق بهادار
- ز- مدیریت ریسک
- ح- سرمایه گذاری
- ل- تعهد پذیرهنویسی

دفاتر شرکت کارگزاری بانک ملی در شعب بانک ملی

شعبه مرکزی:

خیابان فردوسی جنوبی، پلاک ۱۳۸ تلفن: ۶۰۹۹۳۲۰۱

شعبه مهرملی:

بلوار میرداماد، روبروی اداره مالیاتی شمال شهر تهران، جنب ساختمان نگین
تلفن: ۲۳۵۸۳۱۵۲

شعبه حافظ (بورس اوراق بهادار):

خیابان حافظ، ساختمان بورس اوراق بهادار تلفن: ۶۶۷۱۰۵۹۹

شعبه استاد معین:

خیابان آزادی، ابتدای خیابان استاد معین تلفن: ۶۶۱۹۵۶۳۶

شعبه باغ فردوس:

خیابان ولیعصر، ایستگاه باغ فردوس، جنب کوی طوس تلفن: ۲۲۷۳۷۸۳۷

شعبه خشایار:

خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی، روبروی اتاق بازرگانی، پلاک ۲۲۳

تلفن: ۸۸۸۴۴۱۵۲ داخلی ۱۰۴

شعبه نادری:

خیابان جمهوری، بین خیابان حافظ و شیخ هادی، پلاک ۲۲۴ تلفن: ۶۶۷۰۲۱۳۸

شعبه هفتم تیر:

میدان هفت تیر، روبروی بلوار کریم خان زند، نبش کوی شریف تلفن: ۸۸۸۴۸۰۳۴

شعبه فخر رازی:

خیابان انقلاب، جنب خیابان فخر رازی، روبروی درب دانشگاه تهران

تلفن واحد معاملات اوراق بهادار: ۶۶۴۰۷۴۸۴-۶۶۴۰۷۸۸۱

تلفن واحد آتی: ۶۶۴۰۷۴۹۲-۶۶۴۰۷۷۸۲

مقدمه

همه افراد جامعه ما بورس را نمی‌شناسند و با نحوه سرمایه گذاری و فواید ناشی از آن آشنا نیستند. این در حالی است که آشنایی با بورس و فعالیت در آن می‌تواند در زندگی اقتصادی مردم بسیار مؤثر باشد. به طور کلی، بیشتر مردم پس‌اندازهای خود را فقط در بانک‌ها نگهداری می‌کنند و با راه‌های دیگر استفاده از پس‌اندازهای خود آشنا نیستند. اما امروزه راه‌های دیگری هم برای استفاده از پس‌اندازها وجود دارد که یک سرمایه‌گذار می‌تواند در مالکیت واحدهای تولیدی و تجاری بزرگ مشارکت نماید و از نتایج مشارکت و سرمایه‌گذاری خود به سادگی بهره‌مند شود. اما به راستی چگونه ممکن است یک فرد عادی با سرمایه‌ای اندک در سرمایه‌گذاری‌های بزرگی شریک شود، در حالی که شرکای خود را نمی‌شناسد و امکان کسب اطلاع از نحوه فعالیت، میزان هزینه‌ها و درآمدها وجود ندارد. گذشته از این، چنین شخصی چگونه می‌تواند از اطلاعات مالی شرکت‌هایی که در آن مشارکت کرده است، آگاهی پیدا کند؟

در پاسخ به این سوال باید گفت، بورس امکانات لازم برای سرمایه‌گذاری و مشارکت در شرکت‌ها را فراهم نموده است و علاوه بر نظارت بر فعالیت شرکت‌ها، مدافع حقوق سرمایه‌گذاران نیز می‌باشد.

تاریخچه تشکیل بورس

حدود ۵۰۰ سال پیش، در یکی از شهرهای بلژیک، گروهی از افراد در مقابل منزل فردی به نام واندربورس گرد هم آمدند و اوراق بهادار دادوستد کردند. از آن هنگام هر مکانی که در آن اوراق بهادار معامله می‌شد، بورس نام گرفت.

اولین بورس دنیا در شهر آنورس بلژیک ایجاد شد. در حال حاضر در اغلب کشورهای دنیا تشکیلات بورس وجود دارد و فدراسیون بورس‌های جهان به عنوان یک سازمان هماهنگ‌کننده بین‌المللی نسبت به همکاری و تشریک مساعی بین بورس‌ها، حفاظت از منابع و حقوق صاحبان سهام و توسعه بازار سرمایه فعالیت می‌نماید.

بورس نیویورک، بورس لندن، بورس توکیو، بورس تورنتو و بورس شانگهای از حیث ارزش بازار جزء بورس‌های مهم دنیا به حساب می‌آیند.

سابقه تشکیل بورس در ایران

ایده اصلی تشکیل بورس در ایران به سال ۱۳۱۵ برمی‌گردد. در این سال یک کارشناس هلندی و یک کارشناس بلژیکی به منظور بررسی و اقدام در مورد تهیه و تنظیم مقررات ناظر بر فعالیت بورس اوراق بهادار به ایران آمدند، اما مطالعات آن‌ها با آغاز جنگ جهانی دوم متوقف گردید. پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، مجدداً در سال ۱۳۳۳ مأموریت تشکیل بورس اوراق بهادار به اتاق بازرگانی و صنایع و معادن، بانک مرکزی و وزارت بازرگانی وقت محول گردید. این گروه پس از ۱۲ سال تحقیق و بررسی در سال ۱۳۴۵ قانون و مقررات تشکیل بورس اوراق بهادار تهران را تهیه و لایحه مربوط را تقدیم مجلس شورای ملی نمود. این لایحه در اردیبهشت ۱۳۴۵ تصویب شد و بورس تهران عملاً در سال ۱۳۴۶ با ورود سهام بانک صنعت و معدن و شرکت نفت پارس فعالیت خود را آغاز نمود.

در این کتابچه سعی شده است خواننده با سازوکارهای سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادار آشنا شود و اطلاعات اساسی مورد نیاز خود را کسب نماید. مطالب آموزشی این کتابچه در پنج بخش تهیه شده است. در بخش اول مزایای ورود سرمایه‌گذاران و شرکت‌ها در بورس ذکر شده است. بخش دوم به مفاهیم پایه‌ای بازار سرمایه و بخش سوم به اصطلاحات و مفاهیم بورس اوراق بهادار می‌پردازد. بخش چهارم سازوکار و مراحل انجام معامله در بورس اوراق بهادار را بیان می‌کند و در پایان، در بخش پنجم به برخی از توصیه‌های و نکات ضروری جهت حضور در بازار سرمایه اشاره خواهد شد.

بخش اول: مزایای ورود به بورس

بورس مکان و شرایطی را به وجود می آورد تا سرمایه گذاران و شرکت ها بتوانند در کنار یکدیگر فعالیت کرده و اهداف خود را برآورده سازند. بنابراین بازار بورس برای سرمایه گذاران و شرکت ها مزایای منحصر به فردی فراهم می کند که در ادامه به آنها اشاره می کنیم.

۱ - مزایای سرمایه گذاران در بورس

بورس برای سرمایه گذاران مزایای زیادی همچون عدم نیاز به سرمایه کلان، قدرت نقد شوندگی بالا، بازده متناسب با ریسک، گسترش بازار بورس و وجود پتانسیل بالقوه را فراهم می کند.

۱-۱ - عدم نیاز به سرمایه کلان

سرمایه گذاران می توانند با توجه به سرمایه خود در بازار بورس فعالیت کنند و محدودیتی در میزان سرمایه گذاری در این بازار وجود ندارد. به عنوان مثال در بازار سرمایه شما به راحتی می توانید با مبلغ یک میلیون ریال بخشی از سهام یک شرکت بزرگ و معتبر را خریداری نمایید. اما اگر بازار بورسی وجود نمی داشت، به سختی می توانستید در شرایط عادی با این مبلغ حرکت اقتصادی خاصی را انجام دهید.

۱-۲- قدرت نقد شوندگی بالا

سرمایه‌گذاران با حضور در بازار سرمایه می‌توانند در هر زمان به بازار وارد و یا از آن خارج شوند. توسعه الکترونیکی بازار نیز، سرعت ورود و خروج به بازار را افزایش می‌دهد. چنین وضعیت مشابهی را به ندرت می‌توان در سایر حوزه‌های سرمایه‌گذاری مشاهده کرد.

۱-۳- بازده متناسب با پذیرش ریسک

بازار سرمایه شرایطی را برای سرمایه‌گذاران فراهم آورده است تا آن‌ها با توجه به میزان تحمل ریسک خود اقدام به سرمایه‌گذاری نمایند. در مدیریت سرمایه‌گذاری یک قاعده کلی وجود دارد که اصطلاحاً رابطه‌ی بده - بستان میان ریسک و بازده می‌گویند، هر چه سرمایه‌گذار ریسک بیشتری را تحمل نماید، بازده بالاتری نسبت به سرمایه‌گذار با تحمل ریسک پایین‌تر کسب خواهد کرد. از این رو، هر سرمایه‌گذار می‌تواند با توجه به میزان تحمل ریسک خود، بازده مورد نظر خود را طلب کند.

۱-۴- گسترش بورس

در چند سال اخیر بورس ایران رشد فزاینده‌ای داشته است و با توجه به ارائه ابزارهای مالی جدید در چند سال اخیر، انتظار افزایش رشد این بازار تا رسیدن به ظرفیت نهایی کماکان وجود دارد.

علی‌رغم عدم تنوع بورس ایران، منابع کسب سود در این بازار متنوع است، به نحوی که یک سهم خریداری شده می‌تواند برای دارنده آن، به روش‌های گوناگونی همچون افزایش سرمایه، تقات قیمت خرید با قیمت روز و سود نقدی هر سهم، سودآور باشد.

۱-۵- وجود پتانسیل بالقوه

علی‌رغم رشد این بازار در چند سال اخیر همچنان ظرفیت‌های رشد بالقوه‌ای وجود دارد و همچنین سیاست‌های خصوصی‌سازی دولت به تقویت این بازارها کمک می‌کند.

۲- مزایای ورود به بورس برای شرکت‌ها

در این بین سؤالی که مطرح می‌شود این است که، چرا شرکت‌ها برای حضور در این بازار از خود علاقه نشان می‌دهند و اساساً مزایای حضور شرکت‌ها در بورس چیست؟ در پاسخ به این پرسش سعی نمودیم به اختصار پاره‌ای از عوامل با اهمیت را بیان نماییم که از آن جمله می‌توان به معافیت‌های مالیاتی، تسهیل در افزایش سرمایه و تأمین مالی از طریق اوراق بدهی (اوراق مشارکت، اوراق صکوک و غیره) اشاره کرد.

۲-۱- معافیت‌های مالیاتی

معادل ۱۰ درصد از مالیات بر درآمد حاصل از فروش کالاهایی که در بورس‌های کالای پذیرفته شده و به فروش می‌رسد و ۱۰ درصد از مالیات بر درآمد شرکت‌هایی که سهام آن‌ها برای معامله در بورس‌های داخلی و خارجی پذیرفته می‌شود و ۵ درصد از مالیات بر درآمد شرکت‌هایی که سهام آن‌ها برای معامله در بازار خارج از بورس داخلی و خارجی پذیرفته می‌شود، از سال پذیرش تا زمانی که از فهرست شرکت‌های پذیرفته شده در این بورس‌ها یا بازارها حذف نشدند، با تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار بخشوده می‌شود. در صورتی که این شرکت‌ها در پایان دوره مالی به تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار حداقل ۲۰ درصد سهام شناور آزاد داشته باشند، معادل دو برابر معافیت‌های فوق از بخشودگی مالیاتی برخوردار می‌شوند.

تمام درآمدهای صندوق سرمایه‌گذاری، تمام درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار و درآمدهای حاصل از نقل انتقال آن‌ها از پرداخت مالیات بر درآمد و مالیات بر ارزش افزوده معاف می‌باشند.

در صورتی که هر شخص حقیقی یا حقوقی مقیم ایران که سهامدار شرکت پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس است، سهام یا حق تقدم خود در بورس ها یا بازارهای خارجی را بفروشد، هیچ گونه مالیاتی در ایران پرداخت نخواهد کرد.

۲-۲- تسهیل در افزایش سرمایه

در بورس به جهت تمرکز سرمایه که با هدف مشارکت در حقوق شرکت های مورد پذیرش صورت گرفته و یک بازار هدفمند را تشکیل داده است، امکان افزایش سرمایه در این بازار بسیار ساده تر از حالتی است که شرکت ها در خارج از بورس به این امر اقدام می ورزند، چرا که مجبور خواهند بود تا برای افزایش سرمایه اقدام به جذب شرکای جدید نمایند. این امر با چانه زنی و افزایش هزینه ها همراه خواهد بود.

۲-۳- تأمین مالی از طریق اوراق بدهی (اوراق مشارکت و دیگر اوراق بهادار با درآمد ثابت)

بر اساس قانون تجارت به شرکت های سهامی عام اجازه داده شده است تا نسبت به انتشار اوراق مشارکت اقدام نمایند، از این رو، حضور در یک بازار متمرکز این امر را به نحو چشمگیری تسهیل خواهد نمود. در بورس اوراق بهادار تهران شرکت ها می توانند با استفاده از اوراق مشارکت و اوراق بهادار با درآمد ثابت تأمین مالی کنند. اخیراً شرکت ها می توانند از طریق انواع اوراق بهادار با درآمد ثابت، نظیر صکوک اجاره و صکوک مراحه اقدام به تأمین مالی نمایند.

بخش دوم: مفاهیم پایه ای بازار

هدف این بخش آشنایی با مفاهیم پایه ای بازار است تا بتوان درک بهتری از بازار سرمایه به دست آورد. بنابراین این بخش به مفاهیمی همچون انواع بازارها، انواع بازار سرمایه، آشنایی با شرکت های کارگزاری، انواع شرکت ها و دیگر مفاهیم پرداخته می شود.

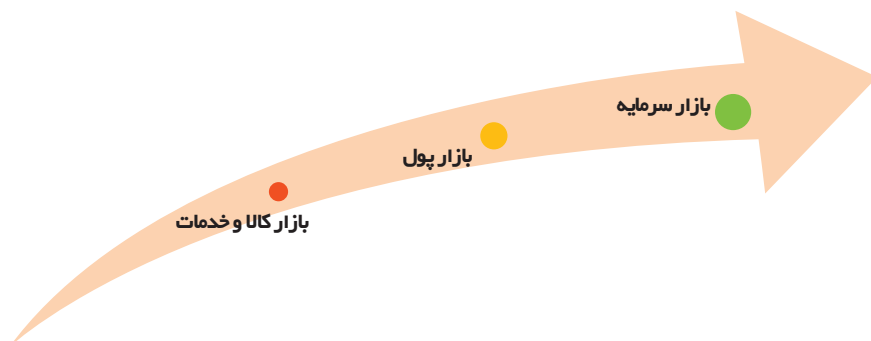

۱- سرمایه گذاری

منظور از سرمایه گذاری، پرداخت وجهی مشخص به همراه پذیرفتن ریسک مشخص یا نامشخص برای کسب سود در آینده می باشد. مهم ترین هدف سرمایه گذاری، کاهش هزینه فرصت است، یعنی، ممکن است فرد پول مازادی داشته باشد که بتواند آن را در محلی برای سرمایه گذاری و کسب سود به کار گیرد، اما به علت عدم آگاهی، فرصت کسب سود را از دست بدهد.

۲- انواع بازارها

به طور کلی بازارها به سه بخش بازار کالا و خدمات، بازار پول و بازار سرمایه طبقه بندی می شوند.

۲-۱- بازار کالا و خدمات

اولین بازار سازماندهی شده، بازار کالا و خدمات است. در واقع افراد در گذشته و حال یاد گرفته اند محلی را برای خرید و فروش کالاهای خود داشته باشند و قوانین و عرف حاکم بر این بازار را رعایت کنند. در بازار کالا به ازای دریافت کالا و خدمات، واحد پولی مورد پذیرش هر کشور، به عنوان تسهیل کننده معاملات مورد استفاده قرار می گیرد. در این بازار، ارزش هر کالا یا خدمت با مبلغی پول تعیین می شود و معمولاً معاملات در این بازار، تحت مکانیسم های شناخته شده ای صورت می گیرد. در این بازار، کالاها و خدمات به طبقات متعددی تقسیم بندی می شوند و هر کدام از

آن‌ها تحت قوانین منحصر به خود مورد معامله قرار می‌گیرند. در بازار کالا و خدمات، واحد پولی به عنوان واسطه معاملات در بخش‌های مختلف بازار می‌تواند به راحتی جابه‌جا شود و هیچ‌گونه محدودیتی برای آن وجود ندارد. در واقع افراد می‌توانند نقدینگی خود را به راحتی در بخش‌های مختلف بازار و تحت قوانین آن به گردش در آورند.

افراد می‌توانند نقدینگی خود را وارد این بازار کرده و به همان راحتی از بازار خارج کنند. بازار کالا و خدمات، به دلیل قدمت زیاد و تأمین نیازهای کلی افراد، از وسعت بسیار زیادی برخوردار است. ارزش کالا و خدمات از طریق عرضه و تقاضا تعیین می‌شود. تقاضا متناسب با نیاز انسان‌ها تغییر می‌کند و در قبال افزایش تقاضا و ثبات عرضه، افزایش قیمت‌ها رخ می‌دهد که امروزه از آن به عنوان تورم یاد می‌شود. از تورم به عنوان بیماری اقتصاد نام برده می‌شود و اکثریت و یا بهتر است بگوییم، کلیه دولت‌ها تلاش می‌کنند تا تورم را به حداقل ممکن برسانند. تورم باعث ایجاد شغل‌های کاذب و کاهش تولید، یا عدم تمایل به تولید می‌گردد. به همین دلیل دولت‌ها و شبکه‌ی اقتصادی کشورها سعی می‌کنند با ایجاد تعادل بین عرضه و تقاضا، تورم را کنترل کنند.

۲-۲- بازار پول

ابتدا بانک‌ها به جهت حفظ نقدینگی و به عنوان محلی امن برای نگهداری و محافظت از پول مردم در مقابل سرقت تشکیل شدند و در قبال نگهداری و محافظت از پول، مبالغی دریافت کردند.

با گسترده‌شدن روابط اقتصادی و افزایش دادوستدها، وظایف و مسئولیت‌های جدیدی برای بانک‌ها تعریف گردید. در این زمان، دولت‌ها منابع مالی بانک‌ها را به عنوان ابزاری برای کاهش تقاضا در بازار کالا و خدمات بکار گرفتند. به همین دلیل شروع به تبلیغ برای جذب مازاد نقدینگی مردم در حساب‌های بانکی کردند، تا به این وسیله حجم آن را کاهش داده و از سرازیر شدن ناگهانی حجم عظیم نقدینگی به بازار کالا جلوگیری نمایند که در نتیجه تقاضا و نهایتاً تورم در بازار کالا و خدمات کنترل شود. از طرف دیگر، نقدینگی جمع‌شده در حساب‌های بانکی، خود

می تواند به صورت وام و تسهیلات در اختیار بخش های تولیدی قرار گیرد و تولید را افزایش دهد.

بانک ها در قبال وام و تسهیلات پرداختی به شرکت ها و مؤسسات، بهره دریافت می کردند و از طرف دیگر به سپرده های مردم بهره می پرداختند و ما به التفاوت این دو نرخ بهره به عنوان درآمد بانک ها شناخته می شد.

بازار پول تا مدت ها توانست نقش تعادل آفرین بین عرضه و تقاضا در بازار کالا و خدمات بازی کند تا این که بحث کنترل نقدینگی در بازار پول مطرح شد.

با ایجاد بحران ها مردم به بانک ها هجوم آوردند و نقدینگی حساب های خود را طلب کردند، در این مقطع ضعف اصلی بازار پول نمایان شد. در واقع بازار پول توان کافی برای کنترل و حفظ تعادل بین عرضه و تقاضا در شرایط بحرانی را ندارد.

۲-۳- بازار سرمایه

با شناخت محدودیت های بازار پول در ایجاد تعادل بین عرضه و تقاضا، با هدف جلوگیری یا کنترل تورم، بازار سرمایه به عنوان گزینه ای مؤثر در جهت تعادل بخشی مورد توجه قرار گرفت. در ابتدا سیاست های مالی و اعتباری، بازارهای سرمایه را به وجود آورد و بورس و سهام به عنوان امری تأثیرگذار، جای خود را در زندگی مردم باز کردند. مردمی که تا آن زمان مازاد نقدینگی خود را در سپرده های بانکی نگهداری می کردند، کم کم نحوه سرمایه گذاری در بورس و خرید سهام شرکت های بورسی را یاد گرفتند و به این ترتیب، شناخت بازار سرمایه در جوامع انسانی فزونی یافت.

در بورس اوراق بهادار که نمود بارزی از بازار سرمایه است، سهام و سرمایه شرکت ها مورد معامله قرار می گیرد. این امر باعث سرازیر شدن مازاد نقدینگی افراد به شرکت ها به جای بازار کالا می شود که در نتیجه آن شرکت ها تأمین مالی شده و تولید افزایش می یابد. تولید بیشتر، عرضه را متعادل کرده و می تواند به تقاضای فزاینده بازار کالا و خدمات پاسخ دهد و مانع افزایش تورم شود، از طرف دیگر شرکت به یک منبع ارزان قیمت تأمین مالی دسترسی می یابد که در نتیجه، قیمت تمام شده محصولات، افزایش ناگهانی نخواهد داشت.

افراد پیش از این که مالک شرکت‌ها باشند، در صورت عملکرد مطلوب این شرکت‌ها، در سود (زیان) آن‌ها شریک می‌شوند و در نتیجه تقاضا برای خرید سهام شرکت‌های سودآور هر روز بیشتر می‌شود و رقابت بین شرکت‌ها برای کسب سود و در نتیجه جذب نقدینگی بیشتر، افزایش می‌یابد. این رقابت سالم می‌تواند، تمامی گروه‌های فعال در بازار سرمایه را منتفع سازد.

در بازار سرمایه شرکت‌ها از منابع مالی ارزان قیمت، بهره‌مند می‌شوند و سهامداران در سود شرکت‌ها شریک می‌گردند، مشارکت این دو بخش، چرخه تولید را به گردش در می‌آورد و تولید و شکوفایی بیشتر اقتصادی را به همراه خواهد داشت.

اتفاق مهم دیگری که در بازار سرمایه می‌افتد این است که نقدینگی به محض ورود به بازار سرمایه، وارد بازار تولید می‌شود و در مواقع بحرانی، دولت‌ها می‌توانند ورود و خروج نقدینگی از این بازار را کاملاً تحت سیاست‌های خود قرار دهند.

در واقع نقدینگی بازار سرمایه در صورتی می‌تواند از این بازار خارج شود که جایگزین داشته باشد و این عامل، نقص بازار پول را پوشش می‌دهد، زیرا نقدینگی در بازار پول، می‌تواند هر موقع که مایل باشد بدون هیچ جایگزینی از بازار خارج شده و دولت را در اعمال سیاست‌های خود بر آن بازار محدود کند.

۳- انواع بورس‌ها

با توجه به نوع معاملاتی که در بورس انجام می‌شود، می‌توان بورس‌ها را به بورس کالا، بورس اوراق بهادار و فرابورس طبقه‌بندی کرد. در بورس‌ها افراد حقیقی و حقوقی توسط کارگزاران خود به دادوستد می‌پردازند و در آن‌ها خریدار و فروشنده می‌تواند یک فرد یا یک شرکت باشد.

خرید و فروش در بورس تابع قوانین و مقررات خاصی است که در مورد همه و با هر مقدار سرمایه، به صورت یکسان برخورد می‌شود.

۳-۱- بورس کالا

بورس کالا بازاری متشکل و سازمان یافته است که در آن به طور منظم کالا یا کالاهای معینی با روش‌هایی مشخص مورد معامله قرار می‌گیرند. معمولاً در این بازار تعداد زیادی از عرضه کنندگان، کالاهای خود را به خریداران عرضه می‌نمایند.

۳-۲- بورس اوراق بهادار

بازاری متشکل و خودانتظام است که اوراق بهادار در آن توسط کارگزاران یا معامله‌گران طبق مقررات این قانون مورد دادوستد قرار می‌گیرد. بورس اوراق بهادار در قالب شرکت سهامی عام تأسیس و اداره می‌شود.

۳-۳- فرابورس

فرابورس بازار رسمی اوراق بهادار و تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار محسوب می‌شود که به منظور توسعه صدور و مبادله ابزارهای مالی و پوشش خلاءهای ناشی از عدم دسترسی بخش عمده‌ای از صاحبان صنایع به بازار سرمایه، تشکیل شده است.

۴- شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه

شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه در راستای تفکیک امور اجرایی و نظارتی، ثبت، نگهداری، انتقال، مالکیت اوراق بهادار و تسویه وجوه معاملات در دی ماه ۱۳۸۴ تأسیس گردید. این شرکت از طریق افزایش کارایی پایایی و تسویه معاملات و کاهش هزینه‌های معاملاتی، کاهش ریسک جعل، سرقت و مفقودی اوراق بهادار نقش شایانی در کارآمدی اوراق بهادار ایفا می‌نماید.

۵- آشنایی با شرکت های کارگزاری به عنوان نهاد واسطه گری مالی

کارگزار شخص حقوقی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آنها معامله می کند. افراد برای خرید و فروش سهام باید به شرکت های کارگزاری بورس مراجعه کنند. در واقع کارگزاران واسطه بین سهامداران و شرکت های حاضر در بورس می باشند.

«راه خرید و فروش در کلیه بورس ها مراجعه به شرکت های کارگزاری می باشد»
به طور کلی شرکت کارگزاری می تواند در دو بخش خدمات کارگزاری، کارگزار / معامله گری و بازارگردانی و خدمات مالی و مشاوره ای مشروط به اینکه مجوز مربوطه به هر یک از آنها را از سازمان بورس و اوراق بهادار دریافت کند، به فعالیت مبادرت ورزد.

الف- خدمات کارگزاری، کارگزار / معامله گری و بازارگردانی شامل:

- * معامله اوراق بهادار از قبیل سهام، اوراق مشارکت، حق تقدم خرید سهام، اختیار معامله و قراردادهای آتی برای دیگران و به حساب آنها یا به نام و حساب خود
- * معاملات کالاهای پذیرفته شده برای دیگران و به حساب آنها
- * بازارسازی و بازارگردانی اوراق بهادار و کالاهای پذیرفته شده.

ب- خدمات مالی و مشاوره ای شامل:

- * مدیریت صندوق های سرمایه گذاری
- * نمایندگی ناشر برای ثبت اوراق بهادار و دریافت مجوز عرضه
- * بازاریابی برای فروش اوراق بهادار
- * سبب گردانی اوراق بهادار
- * مشاوره و انجام کلیه امور اجرایی برای پذیرش اوراق بهادار یا کالا در هر یک از بورس ها و بازارهای خارج از بورس به نمایندگی از ناشر یا عرضه کننده کالاها
- * مشاوره در زمینه های قیمت گذاری اوراق بهادار، روش فروش و عرضه اوراق بهادار،

طراحی اوراق بهادار، مدیریت ریسک، طراحی و تشکیل نهادهای مالی، ادغام و تملک، تغییر و تجدید ساختار سازمانی و مالی شرکتها.

آشنایی با خدمات شرکت کارگزاری بانک ملی ایران (سهامی خاص)

شرکت کارگزاری بانک ملی ایران (سهامی خاص) در سال ۱۳۸۱ با سرمایه ۱,۰۰۰ میلیون ریال به ثبت رسید. افزایش حجم معاملات و توسعه ابزارهای قابل معامله در بازار سرمایه از یک طرف و توسعه مجموعه خدمات شرکت کارگزاری موجب شد هیأت مدیره شرکت کارگزاری، درصدد افزایش سرمایه برآید و با ثبت سرمایه ۲۰۰ میلیارد ریالی نقطه عطفی را در کارنامه خود ثبت نماید. شرکت کارگزاری بانک ملی در بین ۸۸ کارگزاری که در بخش اوراق بهادار فعالیت می کنند دارای رتبه الف می باشد.

شرکت کارگزاری بانک ملی ارائه دهنده خدمات کارگزاری بورس اوراق بهادار، بورس کالا، فرابورس، معاملات قراردادهای آتی و معاملات آنلاین با استقرار سیستم مدیریت کیفیت ایزو ۲۰۰۰-۹۰۰۱ با محور قرار دادن افزایش سطح فعالیت های کارشناسی پرسنل و بهبود مستمر فعالیت های خویش، اهداف زیر را مدنظر قرار داده است:

* جلب اطمینان و افزایش هرچه بیشتر رضایت مشتری در کلیه خدمات ارائه شده

* افزایش فعالیت های ورود به بخش های جدید بازار سرمایه

* ارتقای سطح دانش مهارت های نیروی انسانی

* افزایش تنوع ارائه خدمات به مشتریان

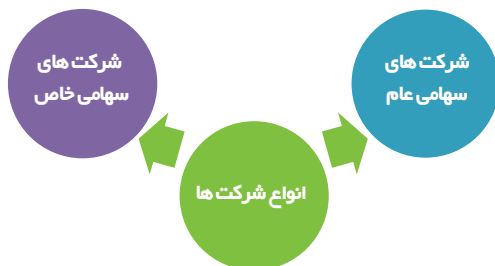
مجوز های فعالیت کارگزاری بانک ملی در یک نگاه

تاریخ اخذ گواهینامه	مجوز فعالیت در بورس اوراق بهادار
۸۶/۱۲/۲۲	مجوز تاسیس صندوق سرمایه گذاری مشترک
۸۷/۰۸/۱۴	مجوز سبذگردانی اختصاصی
۸۷/۱۰/۱۰	مجوز فعالیت در بورس اوراق بهادار
۸۸/۰۱/۳۱	مجوز فعالیت جهت معامله محصولات فلزی در بورس کالا
۸۸/۰۱/۳۱	مجوز فعالیت جهت معامله فرآورده های نفت و پتروشیمی در بورس کالا
۸۸/۰۶/۰۹	مجوز معاملات آتی در بورس اوراق بهادار
۸۸/۰۸/۰۶	مجوز فعالیت جهت معامله محصولات کشاورزی در بورس کالا
۸۸/۰۹/۰۹	مجوز فعالیت جهت معامله قراردادهای آتی در بورس کالا
۸۹/۰۱/۱۷	مجوز مشاور عرضه
۸۹/۰۸/۰۲	مجوز فعالیت جهت انجام خدمات مشاور پذیرش کالا در بورس کالا
۸۹/۰۸/۰۲	مجوز خدمات مشاور پذیرش کالا در بورس کالا
۹۰/۰۲/۲۴	مجوز دسترسی به معاملات بر خط (آنلاین)
۹۰/۱۱/۱۲	مجوز خدمات مشاور سرمایه گذاری

لیست شعب شرکت کارگزاری بانک ملی به همراه آدرس و شماره تماس آن‌ها به شرح جدول زیر است:

شهرستان	آدرس
تهران (تالار حافظ)	تهران، خیابان حافظ، بعد از جمهوری نبش کوچه هاتف تلفن: ۶۶۷۲۶۱۶۶
تهران (تالار توسعه)	تهران، خیابان خالد اسلامبولی، انتهای خیابان چهارم، کوچه رفیع، پلاک ۲ تلفن: ۸۴۳۵۸
دفتر بورس کالا	خیابان طالقانی، بعد از تقاطع ولیعصر و طالقانی، جنب ساختمان بورس کالا، ساختمان کارگزاران بورس، طبقه ۵ تلفن: ۷-۸۸۳۸۳۶۳۲
کرج	چهارراه هفت تیر، روبه روی تالار بورس، ساختمان صبا، پ ۷۴۴، طبقه دوم تلفن: ۲۶۱-۲۷۳۳۶۱۳
مشهد	بلوار سجاد، بین چهارراه بهار و بزرگمهر، مجتمع بهاران، طبقه ۴، واحد ۱۳ تلفن: ۵۱۱-۷۶۵۲۰۴۰
اصفهان	چهارباغ بالا، سازمان بورس اوراق بهادار، طبقه سوم تلفن: ۳۱۱-۶۶۷۲۷۱۷
شیراز	خیابان زند، خیابان فلسطین، خیابان اردیبهشت، ساختمان آذر، طبقه پنجم تلفن: ۷۱۱-۲۳۱۷۸۳۳-۴
تهریر	خیابان ارتش جنوبی، ساختمان پست مرکزی، سازمان بورس و اوراق بهادار، طبقه دوم تلفن: ۴۱۱-۵۴۲۷۷۲۳، ۵۴۲۷۶۴۴
کیش	میدان امیر کبیر، ساختمان مالی (آ)، طبقه دوم، واحد ۱۰ تلفن: ۷۶۴-۴۴۲۰۸۰۹
اهواز	کیانپارس، خیابان ۱۴ غربی، فاز ۲، نبش ایدون، ساختمان اقتصادی استان، بورس منطقه ای خوزستان تلفن: ۶۱۱-۳۹۱۱۲۴۱
فخر رازی	تهران، خیابان انقلاب، جنب خیابان فخر رازی، روبروی درب دانشگاه تهران بانک ملی ایران شعبه فخر رازی، طبقه دوم تلفن: ۶۶۴۰۷۸۸۱، ۶۶۴۰۷۷۸۲، ۶۶۴۰۷۷۰۴، ۶۶۴۰۸۴۳۱

۶- انواع شرکت‌ها

شرکت سهامی شرکتی است که سرمایه آن به سهام تقسیم شده و مسئولیت صاحبان سهام محدود به مبلغ اسمی سهام آن‌ها است. شرکت سهامی به دو نوع تقسیم می‌شود:

۶-۱- شرکت‌های سهامی عام

شرکت‌هایی که مؤسسين آن قسمتی از سرمایه شرکت را از طریق فروش سهام به مردم تأمین می‌کنند. این گونه شرکت‌ها، شرکت سهامی عام نامیده می‌شوند.

۶-۲- شرکت‌های سهامی خاص

شرکت‌هایی که تمام سرمایه آن‌ها در موقع تأسیس منحصرًا توسط مؤسسين تأمین گردیده‌است. این گونه شرکت‌ها، شرکت سهامی خاص نامیده می‌شوند.

۷- انواع سرمایه‌گذاران

سرمایه‌گذاران را می‌توان به دو بخش اشخاص حقیقی و حقوقی طبقه‌بندی کرد.

۷-۱- اشخاص حقیقی

اشخاص حقیقی گروهی هستند که بیشتر به امید انتفاع از سرمایه گذاری اقدام به خرید یا فروش اوراق بهادار می کنند. در برخی موارد، وقتی سرمایه این افراد زیاد باشد، ممکن است آنها با هدف کنترل شرکت، از طریق خرید درصد بالایی از سهام آن شرکت جزء سهامداران عمده شرکت قرار گیرند.

۷-۲- اشخاص حقوقی

این اشخاص معمولاً به دلیل وسعت عمل و حجم منابع مالی، تأثیر بسزایی در بازار سرمایه دارند. مهمترین اشخاص حقوقی شامل بانکها، شرکت های بیمه، صندوق های بازنشستگی، شرکت های سرمایه گذاری و کارگزاری ها می باشند.

۸- سال مالی

شرکت ها برای فعالیت ها و تهیه صورت های مالی خود، یک دوره زمانی یک ساله را با آغاز و پایان مشخص تعیین می کنند که به آن سال مالی شرکت گفته می شود. سال مالی اکثر شرکت های بورس تهران از ابتدای هر سال تا پایان اسفند ماه همان سال، تعیین می شود.

۹- صورت های مالی

برای بررسی چگونگی وضعیت و عملکرد مالی یک شرکت باید صورت های مالی آن شرکت را بررسی کرد. صورت های مالی نمای کلی از وضعیت شرکت را به سرمایه گذار ارائه می کند که می تواند نقش مهمی در تصمیم گیری سرمایه گذاران داشته باشد. صورت های مالی شرکت شامل ترازنامه، صورت حساب سود و زیان، صورت سود و زیان جامع و صورت جریان وجوه نقد می باشد.

۹-۱- ترازنامه

ترازنامه بیانگر وضعیت مالی یک شرکت در یک مقطع زمانی معین است، این گزارش از یک سو بیانگر منابع مالی در اختیار شرکت است که در سمت راست ترازنامه ارائه می شود و از سوی دیگر مصارف دارایی ها را نشان می دهد که در سمت چپ ترازنامه شرکت گزارش می شود. به عبارت دیگر بدهی و حقوق صاحبان سهام در سمت چپ ترازنامه گزارش می شود. منابع در ترازنامه همان دارایی است و بدهی و حقوق صاحبان سهام نیز مصارف شرکت محسوب می شود.

۹-۲- صورت حساب سود و زیان

صورت حساب سود و زیان بیانگر عملکرد مالی شرکت در طی یک دوره مالی معین است. در این صورت حساب سود (زیان) عملیاتی، سود (زیان) غیر عملیاتی و سود (زیان) خالص گزارش می شود که سود (زیان) خالص مبنای ارزش گذاری سهام شرکت به حساب می آید.

۱۰-۱- مجامع

مجامع همان اجتماع سهامداران یک شرکت است که بالاترین مرکز قدرت شرکت و صاحب اختیار آن به شمار می آیند که در خصوص نحوه فعالیت، اداره، انحلال و سایر امور مرتبط به شرکت، تصمیم گیری می کنند. انواع مجامع طبق قانون تجارت عبارت است از:

۱-۱۰- مجمع عمومی عادی سالیانه

مجمع عمومی شرکت سهامی از اجتماع صاحبان سهام تشکیل می شود. در مجمع عمومی عادی حضور دارندگان حداقل بیش از نصف سهامدارانی که حق رأی دارند ضروری است. تصمیمات همواره با اکثریت نصف به علاوه یک آراء حاضر در جلسه رسمی معتبر خواهد بود، مگر در مورد انتخاب مدیران و بازرسان که اکثریت نسبی کافی نباشد. مجمع عمومی عادی در هر سال یک بار برگزار می شود و فاصله دعوت و تشکیل مجمع حداقل ۱۰ روز و حداکثر ۴۰ روز می باشد. انتخاب هیأت مدیره و

بازرسان شرکت، تصویب ترازنامه و تقسیم سود از اختیارات این مجمع می باشد.

۲-۱۰- مجمع عمومی فوق العاده

در مجمع عمومی فوق العاده، باید بیش از نصف سهامداران دارای حق رأی در جلسه حاضر باشند و تصمیمات مجمع همواره با اکثریت دو سوم آراء معتبر خواهد بود. اختیارات مجمع شامل اصلاح یا تغییر مفاد اساسنامه، کاهش یا افزایش سرمایه و انحلال شرکت می باشد.

۱۱- صندوق سرمایه گذاری مشترک

صندوق سرمایه گذاری مشترک یک واسطه مالی است که به گروهی از سرمایه گذاران اجازه می دهد تا پول هایشان را با هم جمع آوری کرده، طی مدت خاصی آن را در موضوعی سرمایه گذاری نمایند. صندوق های سرمایه گذاری مشترک از جمله نهادهای مالی مؤثر جهت فراهم نمودن مقدمات مناسب در مشارکت سرمایه گذاران بالقوه در فرآیند سرمایه گذاری و تأمین مالی شرکت ها هستند. با ایجاد صندوق های سرمایه گذاری مشترک به دلیل وجود مدیریت تخصصی

و استراتژی های سرمایه گذاری از پیش تعیین شده، سرمایه گذاران می توانند با پرداخت هزینه مدیریت صندوق های سرمایه گذاری مشترک با توجه به تمایل و توان ریسک پذیری خود، انگیزه پیوستن به جرگه سرمایه گذاران و فعالان بازار سرمایه را پیدا کنند.

برای آشنایی بیشتر با نحوه فعالیت صندوق های سرمایه گذاری مشترک و همچنین نحوه سرمایه گذاری در آن، به کتابچه آشنایی با صندوق های سرمایه گذاری مشترک تهیه شده توسط کارگزاری بانک ملی ایران مراجعه نمایید.

۱۲- خرید و فروش آنلاین

خرید و فروش آنلاین، فراهم آوردن تسهیلات ارتباطی برای دسترسی سریع سرمایه گذاران به سامانه معاملاتی است. به عبارت دیگر، در این روش، سرمایه گذار

بدون مراجعه حضوری به کارگزاری، از طریق اینترنت یا سایر خطوط ارتباطی فراهم شده، سفارش خرید یا فروش اوراق بهادار را از طریق سامانه کارگزاری و با سرعت بالا به سیستم معاملات ارسال می کند.

برای آشنایی بیشتر با این نوع از خرید و فروش به کتابچه آشنایی با خرید و فروش آنلاین در کارگزاری بانک ملی ایران مراجعه نمایید.

۱۳- تحلیل بنیادین

یکی از مهم ترین تحلیل های موجود در بازار سرمایه دنیا، تحلیل بنیادی می باشد. این تحلیل بیشتر به ساختار اقتصادی، سیاسی و بررسی محتوای ساختار بازار سرمایه متکی است. تحلیلگران بنیادین اعتقاد دارند که در هر زمان، یک ارزش ذاتی برای کل بورس وجود دارد که بستگی به عوامل اقتصادی دارد. در این نوع تحلیل از کل به جزء می رسیم، یعنی در ابتدا سطح کلان اقتصاد، سطح صنعت و در آخر وضعیت شرکت مورد نظر را با استفاده از صورت های مالی و گزارش های حسابرس بررسی شده و با پیش بینی سود و زیان آتی شرکت، ارزش ذاتی شرکت با روش مناسب محاسبه می گردد. هرگاه بین ارزش بازار و ارزش ذاتی سهام تفاوت قابل ملاحظه ای دیده شود، تصمیم گیری در مورد خرید و فروش سهام اهمیت می یابد. اگر ارزش بازار به طور قابل ملاحظه ای بیشتر از ارزش ذاتی باشد، نباید سهام را نگهداری کرد و اگر ارزش بازار به طور قابل ملاحظه ای کمتر از ارزش ذاتی باشد، خرید سهام شرکت توصیه می شود.

۱۴- تحلیل تکنیکال

تحلیلگران تکنیکال با استفاده از مطالعه رفتار و حرکات قیمت سهام در گذشته، تعیین قیمت و روند آن در آینده و امکان تکرار الگوهای مشابه؛ به بررسی عرضه و تقاضای یک بازار می پردازند تا جهت و روند تغییرات آن در آینده را پیش بینی کنند. زیرا این تحلیلگران عقیده دارند تمامی وقایع اقتصادی کشور و انتظارات سهامداران،

نهایتاً بر قیمت سهام تأثیر گذار خواهد بود. تحلیل تکنیکال بر این سه فرض استوار است که بازار تأثیر گذاری فاکتورهای مختلف را کم رنگ می کند، قیمت ها طبق یک روند حرکت می کنند و تاریخ تمایل به تکرار خود دارد. به عبارت دیگر، تحلیل تکنیکال می کوشد تا با بررسی خود بازار به جای مؤلفه های آن، به درک بهتری از هیجانات و احساسات درون بازار دست یابد. تحلیلگران تکنیکال بر داده های مربوط به خرید و فروش سهام در گذشته و اطلاعاتی که این داده ها می توانند در مورد تغییر قیمت سهام در آینده ارایه کنند، تمرکز می کنند.

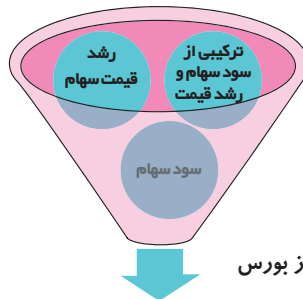
۱۵- روش های کسب درآمد از بورس

سهامداران از نظر دید سرمایه گذاری در بازار سرمایه به دو گروه تقسیم می شوند:

۱- افرادی که از سود سهام منتفع می شوند، یعنی شرکت در ابتدای سال پیش بینی می کند که مبلغ خاصی به ازای هر سهم، سود نقدی بپردازد و این افراد سهام را به خاطر سود سالانه شرکت خریداری می کنند.

۲- افرادی که از رشد قیمت سهام منتفع می شوند، مثلاً قیمت سهام ۴۰۰ تومان است و بعد از گذشت چهار ماه به قیمت ۹۰۰ تومان می رسد. سپس این افراد سهام خود را می فروشند و در واقع از نوسان قیمت استفاده می نمایند.

کسانی که قصد خرید سهام را دارند باید دیدگاه خود را مشخص کنند که از کدام روش می خواهند بهره مند شوند. (نوسان قیمت، سود هر سهم یا هر دوی آن ها)

کسب درآمد از بورس

۱۶- پرتفوی سهام و مزایای آن

به مجموعه‌ای از اوراق بهادار یا سبیدی از آن، پرتفوی اطلاق می‌شود. به طور کلی سرمایه‌گذاری در مجموعه‌ای از اوراق بهادار یا پرتفویی از آن، بسیار کارآمدتر از سرمایه‌گذاری در یک سهم است، زیرا با افزایش تنوع سهام در سبد سرمایه‌گذاری، ریسک مجموعه کاهش می‌یابد. یکی از دلایل کاهش ریسک، تأثیر متفاوت تغییر شرایط اقتصادی، سیاسی و اجتماعی بر شرکت‌ها است، به عنوان مثال وقوع جنگ می‌تواند برای دو یا چند شرکت نتایج متضادی داشته باشد. فرض کنید سهام دو شرکت تولید کننده دارو و پتروشیمی در سبد سهام شما باشد؛ در صورت ایجاد ناامنی در منطقه و درگیری شدید، تقاضا برای دارو افزایش و امکان صادرات محصولات پتروشیمی کاهش خواهد یافت. به این ترتیب قیمت سهام شرکت دارویی افزایش و قیمت سهام شرکت پتروشیمی کاهش می‌یابد و سرمایه‌گذاران از خطر کاهش ارزش سهام شرکت پتروشیمی مصون خواهند ماند.

بازده سرمایه‌گذاری در پرتفوی معادل بازده متوسط آن پرتفوی خواهد بود؛ اما ریسک پرتفوی در غالب موارد کمتر از متوسط ریسک سهام داخل سبد می‌باشد. میزان آن به تأثیر متقابل سهام‌های داخل سبد بستگی دارد. اگر سهام موجود در سبد متعلق به شرکت‌هایی باشد که کالاها یا خدمات آن‌ها جانشین یکدیگر هستند؛ ریسک تا حدود زیادی کاهش می‌یابد زیرا در صورت بروز هر گونه عامل ریسکی و کاهش بازده یکی از سهم‌ها، تقاضا برای کالاهای جانشین افزایش یافته و بازده اضافی، بازده از دست رفته شرکت اول را جبران می‌کند.

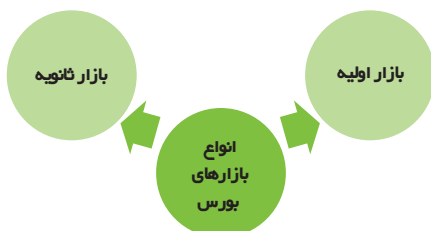

بخش سوم: اصطلاحات و مفاهیم بورس اوراق بهادار

در این بخش سعی شده است تا خواننده با مهمترین و رایج ترین مفاهیم بورس اوراق بهادار آشنا گردد.

۱- انواع بازارهای بورس

بازار بورس به دو بازار اولیه و ثانویه طبقه بندی می شود:

۱-۱- بازار اولیه

بازار اولیه، بازاری است که اولین عرضه و پذیره نویسی اوراق بهادار جدید انتشار در آن انجام می شود و منابع حاصل از عرضه اوراق بهادار در اختیار ناشر قرار می گیرد.

۱-۲- بازار ثانویه

بازار ثانویه، بازاری است که اوراق بهادار پس از عرضه اولیه در آن مورد دادوستد قرار می گیرد. برای مثال اگر فردی بخواهد سهام یا اوراق مشارکتی را که برای اولین بار پس از عرضه توسط یک شرکت خریداری کرده به فروش برساند، باید در بازار ثانویه دادوستد کند. به همین ترتیب وقتی شخصی بخواهد، سهام یا اوراق مشارکت مربوط به شرکتی را از بازار ثانویه خریداری کند (در صورتی که آن شرکت در فهرست شرکت های پذیرفته شده در بازار سهام باشد)، ناچار نیست

۲-۱- سهام عادی

سهام عادی، سهامی است که از سوی شرکت‌ها عرضه می‌شود و سهامداران به نسبت سهام خود، مالک شرکت می‌باشند. سهامداران سهام عادی در هر زمان که مایل باشند می‌توانند سهام خود را در شرایط رونق بازار با قیمت بالا و در شرایط رکود بازار با قیمت پایین بفروشند.

۲-۲- سهام ممتاز

سهام ممتاز، سهامی است که دارنده آن در صورتی که شرکت سودده باشد، هر سال مبلغ معینی معادل قیمت اسمی سهام ضربدر نرخ سود سهام ممتاز - که ثابت است - به عنوان سود دریافت می‌نمایند در نتیجه سهام ممتاز دارای سودی به مبلغ ثابت و نرخ رشد صفر است. برای مثال اگر سود سهام ممتاز ۱۰ درصد قیمت اسمی سهام در نظر گرفته شود و قیمت اسمی سهام ۱,۰۰۰ ریال باشد، سود سهام ممتاز ۱۰۰ ریال می‌شود. سود سهام ممتاز، نسبتاً دائمی است و پرداخت سود سهام ممتاز نسبت به سهام عادی اولویت دارد. شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران نمی‌توانند سهام ممتاز منتشر کنند.

۳- حق تقدم

زمانی که شرکت نیاز به سرمایه‌ی جدید دارد، می‌تواند از طریق فروش سهام، سرمایه‌ی مورد نیاز خود را تأمین کند. از آنجا که سهامداران شرکت، مالک شرکت محسوب می‌شوند، نسبت به افراد دیگر در هر فعالیت شرکت، از اولویت برخوردار هستند. در این رابطه نیز شرکت برای آن‌ها حقی در نظر می‌گیرد که به آن حق تقدم می‌گویند. برای این کار شرکت از طریق نامه و یا روزنامه، سهامداران قبلی خود را در جریان افزایش سرمایه قرار می‌دهد و به نسبت سهمشان برای آن‌ها حق تقدم صادر می‌کند و از ایشان می‌خواهد تا برای افزایش سرمایه‌ی شرکت اقدام به خرید سهام جدید نمایند. در این شرایط سهامدار می‌تواند یکی از دو کار زیر را انجام دهد:

- *مبلغ حق تقدم را پرداخت و سهام جدید را دریافت کند.
- *حق تقدم خود را بفروشد و در افزایش سرمایه مشارکت نکند.

۴- نماد معاملاتی

برای شناسایی آسان تر شرکت های پذیرفته شده در بورس، به هر شرکت کدی اختصاص می یابد که به آن نماد معاملاتی می گویند. نماد معاملاتی از حرف اول گروهی که نشان دهنده صنعت مورد فعالیت شرکت است و خلاصه ای از نام آن شرکت تشکیل شده است. برای مثال حرف اختصاصی صنایع شیمیایی و پتروشیمی "ش" می باشد و برای شرکت پتروشیمی پردیس نماد "شپدیس" در نظر گرفته شده است.

۵- وضعیت نماد معاملاتی

پس از آن که شرکت های سهامی عام در بازار بورس پذیرفته شدند، برای اینکه اوراق سهام آن ها در بازار بورس قابل دادوستد باشد، باید نماد معاملاتی آن ها در تابلوی بورس باز باشد. پس از باز شدن نماد معاملاتی، خرید و فروش سهام به طور مرتب و روزانه انجام می شود. حال اگر مدیران شرکت بخواهند هر گونه تغییر بااهمیتی در اطلاعات مالی و یا سود سهام شرکت ایجاد کنند، نماد معاملاتی شرکت در تابلوی بورس بسته شده و امکان دادوستد سهام متوقف می گردد. این تغییر می تواند شامل تغییر سرمایه شرکت و یا تغییرات اساسنامه شرکت باشد.

۶- دامنه نوسان قیمت سهام

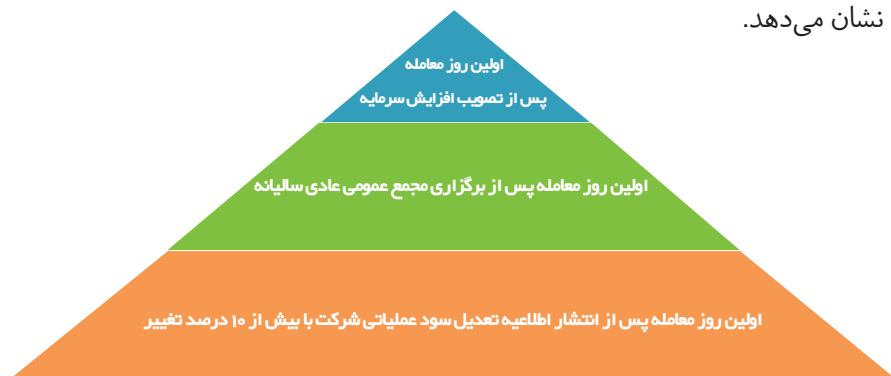
پایین ترین و بالاترین قیمتی است که در آن دامنه، طی یک یا چند جلسه رسمی معاملاتی بورس، قیمت شرکت ها می تواند نوسان داشته باشد. دامنه تغییرات روزانه قیمت سهام شرکت ها در بورس و فرابورس به شرح زیر می باشد:

شرح	بورس	فرا بورس
دامنه تغییرات روزانه قیمت سهام	۴٪	۵٪
دامنه تغییرات روزانه قیمت حق تقدم	۸٪	۵٪

حداکثر نوسان روزانه

برای مثال اگر در بورس، قیمت پایانی سهمی در آخرین روز معاملاتی ۱۰,۰۰۰ ریال باشد، حداکثر قیمت روز جاری ۱۰,۴۰۰ ریال و حداقل قیمت روز جاری ۹,۶۰۰ ریال خواهد بود. نوسان نامحدود نیز در شرایط خاصی ایجاد می شود که نمودار زیر آن را نشان می دهد.

نوسان نامحدود در روزهای خاص

۷- قیمت پایانی سهام

قیمت پایانی، قیمت هر ورقه بهادار در پایان هر جلسه رسمی معاملات بورس است که توسط بورس محاسبه و اعلام می شود.

۸- حجم مبنا

حجم مبنا، تعداد اوراق بهادار از یک نوع است که هر روز باید مورد دادوستد قرار گیرد تا کل درصد تغییر آن روز، در تعیین قیمت روز بعد ملاک باشد. مبنای

محاسبه حجم مبنا به این صورت است که سالانه ۲۰ درصد از کل سهام شرکت یا در هر روز تعداد 0.008 درصد سهام شرکت مورد معامله قرار گیرد.

برای مثال اگر سرمایه‌ی شرکتی ۱۰ میلیارد ریال باشد (تعداد ۱۰ میلیون سهم ۱۰۰۰ ریالی)، در این حالت حجم مبنای شرکت برابر است با:

$$10,000,000 \times 0.008 = 8,000$$

عدد ۸,۰۰۰ بیانگر حجم مبنای شرکت است که نشان می‌دهد روزانه حداقل باید تعداد ۸,۰۰۰ سهم از سهام شرکت معامله گردد تا قیمت پایانی سهام شرکت ± 4 درصد تغییر کند.

حال اگر فرض کنیم قیمت پایانی روز قبل سهم این شرکت ۳,۰۰۰ ریال باشد و معاملات امروز به شرح زیر انجام شود:

۲,۰۰۰ برگه به قیمت ۳,۰۱۵ ریال

۱,۰۰۰ برگه به قیمت ۳,۰۳۰ ریال

۳,۰۰۰ برگه به قیمت ۳,۰۱۰ ریال

برای محاسبه قیمت پایانی ابتدا به ترتیب زیر میانگین وزنی محاسبه می‌شود:

$$6,300,000 = 2,000 \times 3,015$$

$$3,030,000 = 1,000 \times 3,030$$

$$9,030,000 = 3,010 \times 3,000$$

$$6,300,000 + 3,030,000 + 9,030,000 = 18,360,000$$

حال میانگین قیمت هر سهم برابر است با:

$$18,360,000 \div 6,000 = 3,060$$

پس میانگین قیمت مورد معامله‌ی امروز ۳,۰۶۰ ریال می‌باشد. اگر حجم معاملات سهام شرکت مساوی یا بیشتر از حجم مبنا باشد، این قیمت به عنوان قیمت پایانی مورد قبول قرار می‌گیرد. بنابراین برای محاسبه قیمت پایانی باید از تناسب استفاده کرد. در صورتی که ۸,۰۰۰ سهم مورد معامله قرار گیرد، قیمت سهام ۱۵ ریال رشد

می کند، حال که ۶۰۰۰ بر گه مورد معامله قرار گرفته قیمت سهام چقدر رشد خواهد کرد؟

$$X = \frac{6000 \times 15}{8000} = 11.25$$

۸۰۰۰ ۱۵
۶۰۰۰ X

بنابراین قیمت بسته شدن سهام در پایان معاملات امروز ۱۱,۲۵ ریال می باشد.

۹- سهام شناور آزاد

سهام شناور آزاد هر شرکت، بخشی از سهام شرکت است که دارندگان آن، آماده عرضه و فروش سهم خود می باشند و قصد ندارند با حفظ آن قسمت از سهام، در مدیریت شرکت مشارکت نمایند.

۱۰- گروه معاملاتی

گروه معاملاتی وضعیتی است که:

۱- در آن یک نماد معاملاتی به رغم برخورداری از صف سفارش خرید یا فروش در پایان جلسه معاملاتی حداقل معادل یک برابر حجم مبنا برای شرکت هایی با سه میلیارد سهم و بیشتر و دو برابر حجم مبنا برای سایر شرکت ها، به علت تقارن قیمت های درخواست خرید و فروش، حداقل به مدت ۵ جلسه معاملاتی متوالی مورد معامله قرار نگیرد یا متوسط معاملات روزانه آن در این دوره (به استثنای معاملات در بازار معاملات عمده)، کمتر از ۵ درصد حجم مبنا باشد؛

۲- کلیه معاملات یک نماد معاملاتی در ۵ جلسه معاملاتی متوالی در سقف دامنه نوسان روزانه قیمت باشد؛

۳- کلیه معاملات یک نماد معاملاتی در ۵ جلسه معاملاتی متوالی در کف دامنه نوسان روزانه قیمت باشد.

۱۱- تأمین مالی

تأمین مالی یا فاینانس، یعنی تهیه منابع مالی و وجوه برای ادامه فعالیت شرکت و راه اندازی طرح های توسعه و درآمدزا برای واحدهای اقتصادی. تأمین مالی عمدتاً از طریق انتشار سهام، فروش اوراق مشارکت، صکوک و اخذ وام بانکی صورت می گیرد.

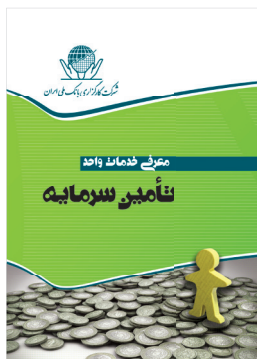
۱۲- ابزارهای ویژه تأمین مالی

الف- سهام عادی

ب- سهام ممتاز

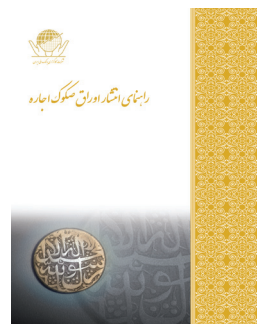
ج- اوراق صکوک

د- اوراق مشارکت

جهت کسب اطلاعات بیشتر به کتابچه آشنایی با خدمات تأمین سرمایه شرکت کارگزاری بانک ملی ایران مراجعه فرمایید.

۱۳- صکوک

صکوک به ابزارهای مالی اسلامی گفته می شود که مبتنی بر یک دارایی فیزیکی منتشر می شود. بنابراین دارندگان این اوراق، در حقیقت مالکان دارایی محسوب می شوند. این اوراق دارای بازده ثابت به اضافه سهمی از سود یا زیان ناشی از سرمایه گذاری است که درصد سود و زیان می تواند ثابت یا شناور باشد، لذا بازده صکوک مقدار ثابتی نیست و بر حسب ارزش واقعی محاسبه می گردد. اوراق بهادار اسلامی (صکوک) را می توان بر اساس نوع عقد اصلی به اوراق اجاره، اوراق مشارکت، اوراق سفارش ساخت (استصناع)، اوراق خرید دین (اوراق رهنی)، اوراق مرابحه (فروش اقساطی)، اوراق سلف، اوراق جعاله، اوراق مساقات، اوراق مضاربه، اوراق مزارعه، اوراق وقف و اوراق قرض الحسنه تقسیم نمود.

در بورس تهران اوراق اجاره، اوراق مشارکت، اوراق مرابحه و اوراق قرض الحسنه به تصویب سازمان بورس و اوراق بهادار رسیده است و قابل انتشار و قابل معامله در

بورس می‌باشد. در کتابچه راهنمای انتشار اوراق صکوک اجاره که توسط شرکت کارگزاری بانک ملی ایران منتشر شده است به طور مبسوط به نحوه انتشار و ارکان این اوراق اشاره شده‌است. در حال حاضر اوراق صکوک اجاره با مشخصات زیر معامله می‌شود.

ردیف	نام اوراق	نرخ اوراق	سررسید اوراق	ناشر	تاریخ آغاز معاملات	تاریخ سررسید اوراق صکوک
۱	امید	۲۰٪	۴ ساله	شرکت واسط فرودین	۹۰/۰۶/۱۴	۹۴/۰۵/۲۵
۲	ماهان ۲	۲۰٪	۴ ساله	شرکت واسط اردیبهشت	۹۰/۰۶/۰۷	۹۴/۰۶/۱۰
۳	سامان	۲۰٪	۴ ساله	شرکت واسط اسفند	۹۰/۰۴/۰۶	۹۳/۰۳/۲۸
۴	ماهان ۱	۲۰٪	۴ ساله	شرکت واسط بهمن	۹۰/۰۱/۰۹	۹۳/۱۲/۲۱
۵	چوپار	۲۰٪	۴ ساله	شرکت واسط خرداد	۹۰/۱۰/۲۷	۹۳/۱۰/۱۸
۶	لیزینگ سینا	۲۰٪	۴ ساله	شرکت واسط مرداد	۹۱/۰۳/۲۷	۹۵/۰۳/۲۷
۷	مپنا	۲۰٪	۴ ساله	شرکت واسط مهر	۹۱/۰۳/۲۸	۹۵/۰۳/۲۸
۸	صسکن	۲۰٪	۴ ساله	شرکت واسط تیر	۹۱/۰۴/۰۳	۹۵/۰۳/۱۷
۹	لیزینگ رایان سایپا	۲۰٪	۴ ساله	شرکت واسط شهریور	۹۲/۰۳/۰۵	۹۶/۰۴/۲۸
۱۰	اجاره نفت پارس	۲۰٪	۴ ساله	شرکت واسط آذر	۹۲/۰۲/۲۱	۹۶/۰۳/۰۷

۱۴- اوراق مشارکت

اوراق مشارکت اوراق بهاداری است که با مجوز بانک مرکزی برای تأمین بخشی از منابع مالی مورد نیاز طرح‌های سودآور تولیدی و خدماتی، منتشر می‌شود. در هر ورقه‌ی مشارکت، میزان سهم دارنده‌ی آن مشخص شده‌است. به این اوراق سود ثابتی به طور علی‌الحساب تعلق می‌گیرد که در مقاطعی از سال پرداخت می‌شود. سود قطعی اوراق در سررسید اوراق و از محل سود طرح مورد مشارکت پرداخت می‌گردد.

این اوراق دارای کوپن‌هایی با سررسیدهای متنوع هستند (سه ماهه، شش ماهه و سالانه) که برای دریافت سود این کوپن‌ها باید به بانک عامل مراجعه کرد و با تحویل کوپن بخشی از سود را دریافت نمود.

در بازار بورس ایران به جای اوراق قرضه، اوراق مشارکت دادوستد می‌شود.

شرکت ایران‌خودرو (طرح پژو پارس) اولین شرکتی بود که اقدام به انتشار اوراق مشارکت با سود ۱۹ درصد در بورس ایران کرد.

در جدول زیر به اطلاعات برخی از اوراق مشارکت اشاره شده است.

ردیف	نام اوراق	سررسید اوراق	مدت اوراق	ناشر	تاریخ آغاز معاملات	تاریخ سررسید اوراق مشارکت
۱	مسکن مهر بانک مسکن	۲۰٪	۵ ساله	بانک مسکن	۹۰/۰۶/۰۲	۹۴/۱۰/۰۵
۲	نارنجستان	۲۰٪	۵ ساله	شرکت بین المللی توسعه و ساختمان	۹۰/۰۵/۱۶	۹۵/۰۵/۰۵
۳	پالایش نفت تهران	۲۰٪	۴ ساله	شرکت پالایش نفت تهران	۹۰/۰۱/۰۷	۹۳/۱۲/۲۳
۴	بعثت	۲۰٪	۴ ساله	شرکت بین المللی توسعه و ساختمان	۸۹/۱۱/۰۹	۹۳/۱۰/۲۸
۵	لیزینگ ایران و شرق	۲۰٪	۴ ساله	شرکت لیزینگ ایران و شرق	۸۹/۰۵/۱۸	۹۳/۰۵/۱۱
۶	بوتان	۲۰٪	۴ ساله	گروه صنعتی بوتان	۹۰/۱۰/۱۴	۹۴/۱۰/۰۷
۷	شهرداری شیراز	۲۰٪	۴ ساله	شهرداری شیراز	۹۱/۰۳/۱۰	۹۴/۱۲/۱۳
۸	مشارکت دزفول	۲۰٪	۴ ساله	شهرداری دزفول	۹۲/۰۴/۰۱	۹۵/۱۲/۲۷
۹	مشارکت گولان	۲۰٪	۴ ساله	شهرداری سقز	۹۲/۰۳/۲۵	۹۴/۱۲/۲۲
۱۰	مشارکت میدکو	۲۰٪	۴ ساله	هلدینگ توسعه معادن و صنایع خاورمیانه	۹۲/۰۴/۱۰	۹۶/۰۲/۱۴
۱۱	مشارکت مجد مشهد	۲۰٪	۴ ساله	بانک پارسیان	۹۱/۰۷/۰۱	۹۵/۰۶/۱۵
۱۲	گهرزمین	۲۰٪	۳ ساله	شرکت سنگ آهن گهرزمین	۹۱/۱۰/۰۶	۹۴/۰۹/۲۲

۱۵- انواع ارزش هر سهم

هر سهم با توجه به نحوه محاسبه و نگرش بازار در مورد آن، ارزش منحصر به فردی دارد. هر سهم؛ ارزش دفتری، ارزش ذاتی، ارزش اسمی و ارزش بازار منحصر به خود را دارد.

انواع ارزش هر سهم

ارزش دفتری	ارزش اسمی	ارزش بازار	ارزش ذاتی
------------	-----------	------------	-----------

۱-۱۵- ارزش دفتری

ارزش دفتری یک مفهوم حسابداری است و با استفاده از این معیار ارزش هر یک از اقلام دارایی بر اساس داده‌های تاریخی، تعیین می‌گردد. ارزش دفتری سهام عادی برابر است با مجموع کلیه اقلامی که در بخش حقوق صاحبان سهام (متعلق به سهام عادی) در ترازنامه آمده‌است. به ارزش دفتری شرکت، ارزش ویژه نیز اطلاق می‌گردد، به طوری که مراد از ارزش ویژه هر سهم، جمع سود انباشته و سرمایه پرداخت شده تقسیم بر تعداد سهام عادی پایان دوره می‌باشد.

۲-۱۵- ارزش اسمی

ارزش اسمی هر ورقه‌ی بهادار قیمتی است که روی برگه‌ی سهم درج گردیده‌است. این مبلغ هنگام انتشار اوراق بهادار سهام تعیین و معرف بخشی از دارایی‌های واحد تجاری است که از محل آورده‌ی سرمایه‌گذاران تأمین گردیده‌است.

۳-۱۵- ارزش بازار

مبنای ارزش بازار این است که اگر دارایی در بازار به قیمت مشخص معامله شود، دارایی مشابه نیز قیمتی نزدیک به آن را خواهد داشت. در این راستا بین بازار سطحی (بازاری که معاملات در آن پراکنده صورت می‌گیرد) و بازاری که عمق دارد (بازاری که دارایی در آن به دفعات مورد معامله قرار می‌گیرد) اختلاف عمده وجود خواهد داشت.

۴-۱۵- ارزش ذاتی

ارزش ذاتی عبارت است از بهترین برآورد ارزش یک سهم با توجه به مجموعه اطلاعات مالی شرکت. این ارزش را می‌توان به عنوان ارزش واقعی دارایی توصیف کرد. تفاوت بین ارزش ذاتی و ارزش بازار، غالباً مهم‌ترین مبنا برای تصمیمات خرید یا فروش اوراق بهادار می‌باشد و همین امر منجر به عرضه و تقاضای سهام از سوی سرمایه‌گذاران می‌گردد.

۶-۱۶- سود هر سهم (EPS)

سود هر سهم خلاصه اصطلاح Earning Per Share است. هرگاه کل سود پس از کسر مالیات را به تعداد سهام شرکت تقسیم نماییم، سود هر سهم به دست می‌آید.

۱-۱۶- EPS پیش بینی شده

عبارت است از سود هر سهم که شرکت برای سال مالی جاری شرکت پیش بینی می کند.

۲-۱۶- EPS تحقق یافته

عبارت است از سود هر سهم که در دوره مالی گذشته به هر سهم تعلق گرفته است.

۳-۱۶- EPS تعدیل

شرکت ها در ابتدای سال مالی EPS خود را پیش بینی می کنند که به آن EPS پیش بینی شده می گویند ولی گاهی اوقات ممکن است این سود کمتر یا بیشتر از پیش بینی قبلی شود. هرگاه بررسی های شرکت نشان دهد که سود پیش بینی شده کمتر یا بیشتر از مبلغ پیش بینی شده قبلی بوده است، EPS شرکت باید تعدیل و منتشر گردد.

۱۷- سود تقسیمی هر سهم (DPS)

به مقدار سودی که شرکت تقسیم می کند و به طور نقدی به دست سهامدار می رسد DPS گفته می شود. این که چه میزان از سود تحقق یافته هر سهم به صورت نقدی توزیع شود و چه میزان در شرکت باقی بماند، تصمیمی است که در مجمع عادی سالیانه توسط هیأت مدیره شرکت به مجمع پیشنهاد شده و سپس به تصویب سهامداران می رسد.

$$DPS = \frac{\text{انباشته سود} + \text{توسعه و طرح اندوخته} + \text{قانونی اندوخته} + \text{سود خالص}}{\text{تعداد سهام شرکت در پایان دوره مالی}}$$

۱۸- نسبت سود تقسیمی هر سهم

از تقسیم سود تقسیمی شرکت به سود هر سهم شرکت، نسبت سود تقسیمی شرکت

محاسبه خواهد شد. از آنجا که در بیشتر مواقع سود تقسیمی شرکت کمتر از سود هر سهم شرکت می باشد، این نسبت کوچکتر از عدد یک خواهد بود.

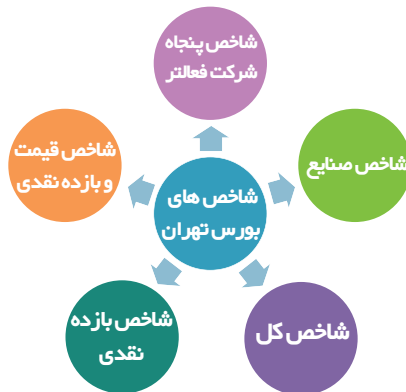
۱۹- سود باقی مانده

سود باقی مانده، بخشی از سود شرکت است که بین سهامداران تقسیم نشده و به عنوان ذخیره انباشت شده برای رشد شرکت یا استفاده از آن در موارد اضطراری، نگهداری می شود. به سود باقی مانده شرکت؛ سود تقسیم نشده، مازاد درآمد یا ذخیره اطلاق می شود.

۲۰- شاخص های بورس

شاخص، کمیتی است که نماینده ی چند متغیر همگن می باشد و وسیله ای برای اندازه گیری و مقایسه پدیده هایی است که دارای ماهیت و خاصیت مشخصی هستند که بر مبنای آن می توان، تغییرات متغیرهای معین در یک دوره را بررسی نمود. محاسبه شاخص برای هر شرکت، صنعت یا گروه یا دسته، امکان پذیر است و می توان آن را محاسبه نمود.

در بورس تهران شاخص هایی نظیر شاخص قیمت، شاخص صنعت، شاخص پانجاه شرکت فعال تر، شاخص قیمت و بازده نقدی و شاخص بازده نقدی محاسبه می شود.

۱-۲۰- شاخص کل قیمت (TEPIX)

شاخص قیمت بورس و اوراق بهادار تهران تمامی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس را دربرمی گیرد و در صورتی که نماد شرکتی بسته باشد یا برای مدتی معامله نشود، قیمت آخرین معامله آن در شاخص لحاظ می گردد.

$$TEPIX_t = \frac{\sum_{i=1}^n P_{it} Q_{it}}{D_t} \times 100$$

P_{it} = قیمت شرکت i ام در زمان t

Q_{it} = تعداد سهام منتشره شرکت i ام در زمان t

D_t = عدد پایه در زمان t که در مبدا برابر $\sum P_i \cdot Q_i$ بوده است

P_i = قیمت شرکت i ام در زمان مبدا

Q_i = تعداد سهام منتشره شرکت i ام در زمان مبدا

n = تعداد شرکت‌های مشمول شاخص

۲-۲۰- شاخص صنعت

در بورس و اوراق بهادار تهران شاخص قیمت برای هر صنعت محاسبه می شود که همگی با فرمولی مشابه شاخص کل قیمت محاسبه می شوند.

۳-۲۰- شاخص پنجاه شرکت فعال تر

این شاخص نشان دهنده سطح عمومی قیمت ۵۰ شرکت منتخب بورس است. بورس تهران میزان نقدشوندگی یا فعالیت شرکت‌ها را ملاک اصلی برای گزینش ۵۰ شرکت قرار می دهد و به همین سبب، شاخص مزبور را شاخص ۵۰ شرکت فعال تر نام گذاری کرده است.

۴-۲۰- شاخص قیمت و بازده نقدی

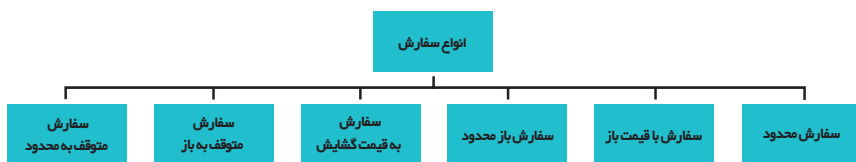
تغییرات این شاخص نشانگر بازده کل بورس است و از تغییرات قیمت و بازده نقدی پرداختی، متأثر می‌شود. این شاخص کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس را دربرمی‌گیرد و شیوه وزندهی و محاسبه آن همانند شاخص کل قیمت است و تنها تفاوت میان آن دو در شیوه تعدیل آن‌ها است.

۵-۲۰- شاخص بازده نقدی

شاخص بازده نقدی بیانگر سطح عمومی بازده نقدی پرداختی شرکت‌ها است و مقدار آن از تقسیم پایه شاخص کل قیمت بر پایه شاخص قیمت و بازده نقدی، به دست می‌آید.

۲۱- انواع سفارش‌ها

انواع سفارش‌ها در سامانه معاملاتی عبارت است از:

۱-۲۱- سفارش محدود (Limit Order)

سفارش خرید یا فروشی است که در قیمت تعیین شده توسط مشتری، یا بهتر از آن انجام می‌شود. در سفارش محدود باید مدت زمان اعتبار سفارش از قبل مشخص باشد.

۲-۲۱- سفارش با قیمت باز (Market Order)

سفارشی است که بدون تعیین قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و با قیمت بهترین سفارش طرف مقابل اجرا می شود. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش با قیمت باز در سامانه باقی خواهد ماند. این نوع از سفارش، متداول ترین نوع سفارش است.

۳-۲۱- سفارش باز- محدود (Market To Limit Order)

سفارشی است که فقط در مرحله حراج پیوسته می تواند وارد سامانه معاملاتی شود. این سفارش بدون تعیین قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و با قیمت بهترین سفارش طرف مقابل اجرا می شود. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش محدود به قیمت آخرین معامله انجام شده در سیستم باقی می ماند.

۴-۲۱- سفارش به قیمت گشایش (Market On Opening Order)

سفارشی است که فقط در مرحله پیش گشایش می تواند وارد سامانه معاملات شود. این سفارش بدون تعیین قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و در مرحله گشایش با قیمت گشایش معامله خواهد شد. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش محدود با قیمت گشایش در سیستم باقی می ماند.

۵-۲۱- سفارش متوقف به باز (Stop Loss Order)

سفارش متوقفی است که پس از فعال شدن، به سفارش با قیمت باز تبدیل می شود.

۶-۲۱- سفارش متوقف به محدود (Stop Limit Order)

سفارش متوقفی است که پس از فعال شدن به سفارش محدود با قیمتی که از قبل در سفارش مشخص شده است، تبدیل می شود.

۲۲- ریسک نظام مند (سیستماتیک)

ریسک نظام مند ریسک مربوط به هر نوع سرمایه گذاری است که در تمام اوراق و اسناد بهادار مربوط به آن نوع فعالیت وجود دارد و با تنوع بخشیدن و یا ایجاد پرتفوی نمی توان از آن اجتناب کرد. به همین دلیل قیمت سهام های مختلف در بازار معمولاً با هم افزایش یا کاهش می یابد. با این همه، برخی شرکت ها در مقایسه با سایر شرکت ها از ریسک سیستماتیک بیشتری برخوردارند. شرکت هایی که دارای نوسان بالای درآمد فروش، بدهی های سنگین مالی، رشد سریع و نسبت های جاری ضعیف هستند و یا اینکه اندازه آن ها بسیار کوچک است، از ریسک سیستماتیک بالاتری نسبت به سایر شرکت ها برخوردار می باشد.

۲۳- ریسک غیر نظام مند (غیر سیستماتیک)

ریسک غیر نظام مند، ریسکی است که ناشی از خصوصیات خاص شرکت از جمله نوع محصول، ساختار سرمایه سهامداران عمده و غیره می باشد. ریسک غیر سیستماتیک را می توان با تنوع بخشیدن و ایجاد پورتفوی مناسب کاهش داد. همچنین شرکت ها می توانند با بهبود ساختار مالی، عملیاتی و مدیریتی خود، ریسک غیر سیستماتیک خود را پایین آورند.

بخش چهارم: آشنایی با ساز و کار و مراحل انجام معامله در بورس اوراق بهادار

بعد از اینکه تصمیم گرفتید سهام شرکتی را خریداری کنید یا آن را بفروشید، باید به یک شرکت کارگزاری مراجعه کرده و درخواست خود را مبنی بر خرید یا فروش ارائه دهید. در این بخش سازوکار و مراحل انجام معامله ارائه می شود تا با نحوه معامله در بورس بیشتر آشنا گردید.

۱- تکمیل فرم مشخصات مشتری

اولین گام جهت ورود به بازار سرمایه تکمیل فرم مشخصات مشتری است. در این فرم از مشتری خواسته می شود تا مشخصات فردی، شغل، میزان دارایی و درآمد و میزان آشنایی با بورس و مفاهیم مالی را بیان کند و همچنین اعلام شماره حساب بانکی جهت انجام معاملات به کارگزاری خواهد شد.

۲- دریافت کد بورسی

برای شروع سرمایه گذاری در بورس نیاز به کد معاملاتی دارید. کد معاملاتی شما یک کد واحد است که به وسیله آن در سامانه اطلاعاتی بورس شناسایی می شود. برای تهیه کد بورسی باید یک برگه کپی شناسنامه به همراه کپی کارت ملی که کپی مدارک مذکور برابر اصل شده است را به یکی از کارگزاران تحویل بدهید. پس از اینکه مشخصات شما در سیستم ثبت شد، با مراجعه به شرکت کارگزاری (معمولاً بعد از دو روز کاری) از کد معاملاتی خود آگاه می شوید.

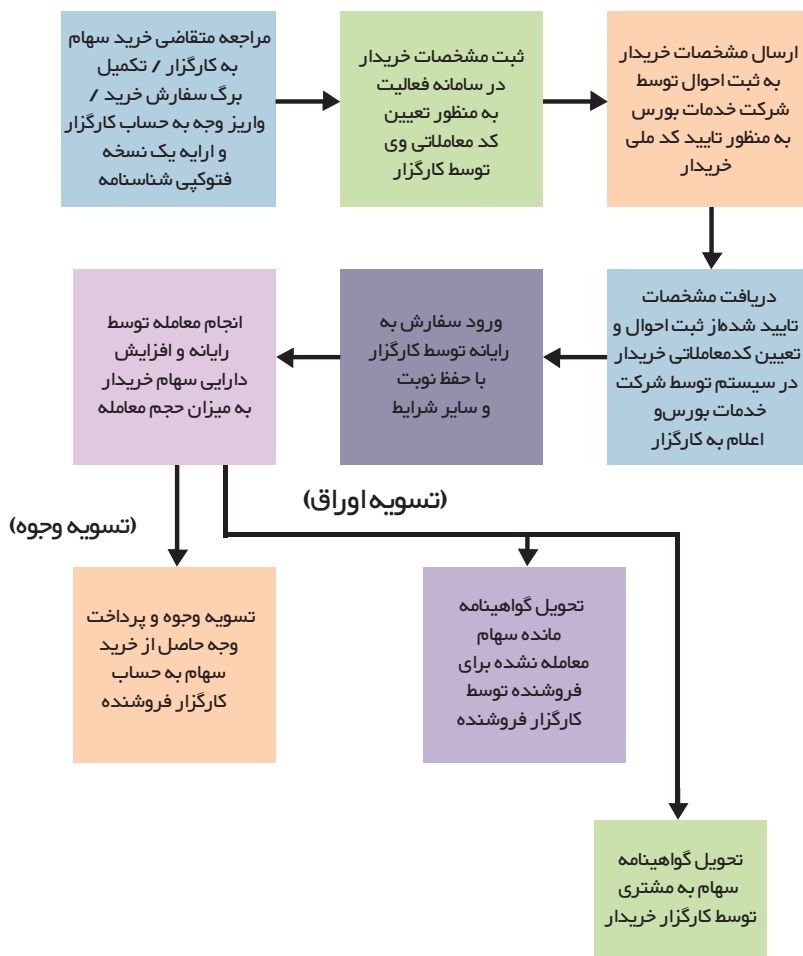
اخذ کد توسط کارگزار رایگان می باشد؛ کد معاملاتی از سه حرف اول نام خانوادگی به علاوه یک عدد ۵ رقمی تشکیل می شود، مثلاً اگر نام خانوادگی فردی "احمدی" باشد، کد بورسی منحصر به فرد شخص «احم ۱۰۰۰۰» می باشد.

با دریافت این کد می توانید شروع به سرمایه گذاری نمایید.

۳- پر کردن فرم درخواست خرید

پس از انتخاب شرکت و مراجعه به شرکت کارگزاری و واریز وجه به حساب کارگزاری، باید درخواست خرید را پر کنید. در قسمت اول این فرم، مشخصات شناسنامه ای خود را به همراه کد ملی، آدرس، شماره تلفن و کد معاملاتی می نویسید. در بخش بعدی نام شرکت یا شرکت های مورد نظر برای خرید را به همراه تعداد سهام مورد درخواست و مبلغ سرمایه گذاری درج نمایید. سپس نوع خرید (حق تقدم یا سهام) را مشخص کنید. در پایان شماره فیش بانک، مبلغ واریزی و نام بانک را

نوشته، برگه را امضا نمایید و به مسئول سفارش‌های شرکت کارگزاری تحویل دهید.

چرخه خرید سهام

بسمه تعالی شرکت بورس اوراق بهادار تهران		فرم درخواست خرید اوراق بهادار
شماره ۲۴۱۱۸ سریال:		
نام و کد شرکت کارگزاری		شماره سفارش
تاریخ:	بانک ملی ایران	
خواهشمند است اوراق بهادار مربوط به شرکت های مندرج در ذیل را به:		
نام شخص حقیقی / حقوقی:	نام خانوادگی:	
نام پدر:	شماره شناسنامه / شماره ثبت:	شماره سریال شناسنامه:
سال تولد / تاریخ ثبت:	صادره از / محل ثبت:	شماره تلفن:
نشانی:		
شماره ملی (۱۰ رقمی):		
کد پستی (۱۰ رقمی):		
کد خریدار:		
که اسناد آن پیوست می باشد به فروش رسانید.		
تاریخ اعتبار درخواست		
حداکثر قیمت		
مبلغ سرمایه گذاری		
تعداد		
نام شرکت ناشر		
نوع اوراق بهادار		
مبلغ ریال طی ☐ فیش بانکی ☐ تعداد فقره چک به شماره عهده بانک به ضمیمه تسلیم گردید. بدینوسیله تعهد نمودم هر مبلغ کسری را بابت خرید اوراق بهادار یا کارمزد بپردازم.		
ملاحظات و شرایط ویژه:		
محل امضای خریدار (شخص حقیقی / صاحبان امضاء مجاز شخص حقوقی):		
تاریخ تکمیل:		
ساعت:		
مهر و امضاء:		
این درخواست بدون امضاء و یا مهر فروشنده و مهر و امضاء شرکت کارگزاری فاقد اعتبار است.		
نسخه اول - کارگزار نسخه دوم - خریدار نسخه سوم - بایگانی		

۴- پر کردن فرم درخواست فروش

پس از اینکه تصمیم به فروش سهام خود گرفتید، باید با برگه سهم، شناسنامه و کارت ملی به شرکت کارگزاری مراجعه نمایید.

همانند درخواست خرید در ابتدا مشخصات شناسنامه‌ای خود را به همراه کدملی، آدرس، شماره تلفن و کد معاملاتی بنویسید. در بخش بعدی نام شرکت یا شرکت‌های مورد نظر برای فروش را به همراه تعداد سهام و مبلغ مورد درخواست را درج نمایید. سپس نوع فروش (حق تقدم یا سهام) را مشخص کنید. بعد از ذکر شماره حساب بانکی، نام بانک و مبلغ فروش خود، انتهای برگه را امضا نموده، و به مسئول سفارش‌های شرکت کارگزاری تحویل دهید.

پس از آنکه درخواست خرید و فروش شما تکمیل شد، سفارش شما توسط معامله‌گران شرکت کارگزاری در زمان مقتضی به سیستم معاملات بورس وارد می‌شود و در صف خرید یا فروش قرار می‌گیرد.

توجه داشته باشید که صف خرید به صورت نزولی و صف فروش به صورت صعودی قیمت‌های درخواستی مرتب می‌شود.

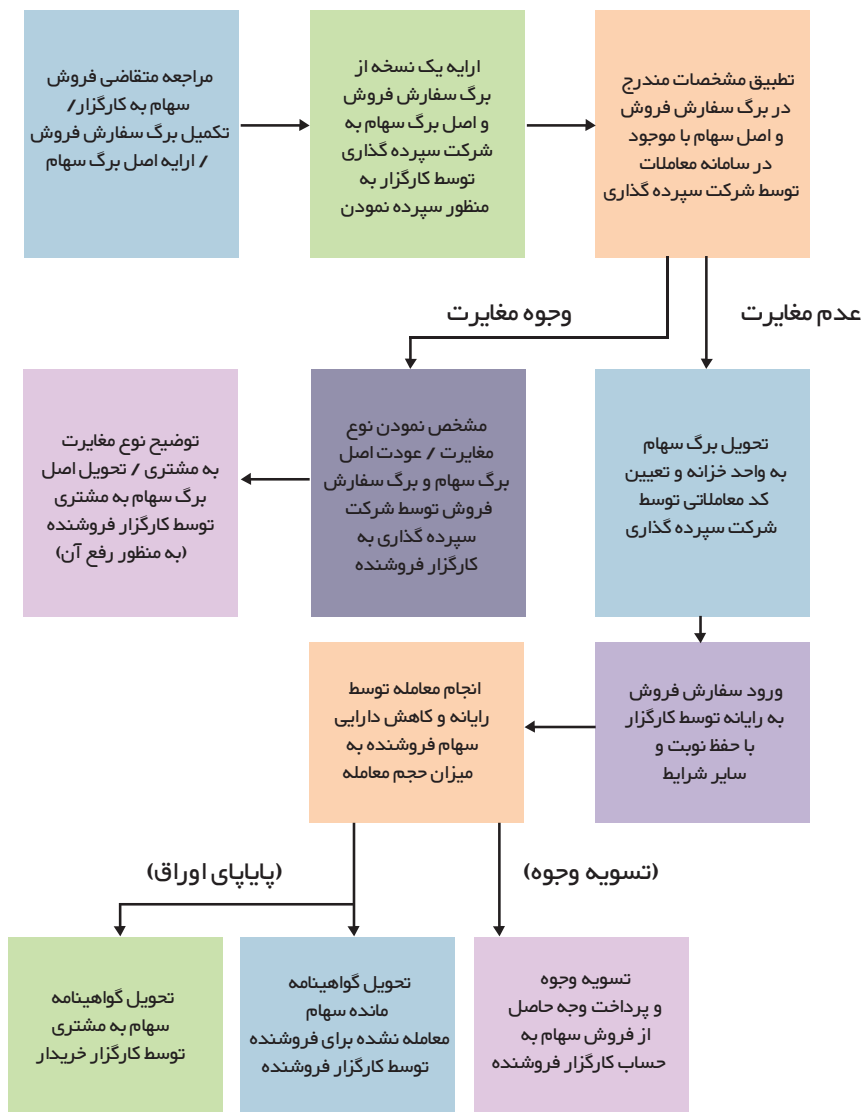
هرگاه قیمت ابتدای صف خرید برابر قیمت ابتدای صف فروش گردد، معامله انجام خواهد شد.

ترتیب قرار گرفتن در صف معاملات

انجام معامله

چرخه فروش سهام

بسمه تعالی		فرم درخواست فروش و وکالتنامه	
شماره سریال: ۲۴۵۳۱		شرکت بورس اوراق بهادار تهران	
نام و کد شرکت کارگزاری		شماره سفارش	
نامک ملی ایران		X 1	
تاریخ:		تاریخ:	
خواهشمند است اوراق بهادار مربوط به شرکت های مندرج در ذیل را به: نام شخص حقیقی / حقوقی: نام پدر: سال تولد / تاریخ ثبت:			
نام خانوادگی: شماره شناسنامه / شماره ثبت: شماره تلفن: صادره از / محل ثبت:			
نشانی: کد پستی (۱۰ رقمی): شماره ملی (۱۰ رقمی):			
کد فروشنده: که اسناد آن پیوست می باشد به فروش رسانید.			
ضمناً به آن شرکت محترم کارگزاری وکالت تام با حق توکیل به غیر می دهم تا کلیه مراحل و تشریفات ثبت و انتقال اوراق بهادار را به طور کامل به نیابت از اینجانب انجام دهد.			
نوع اوراق بهادار	نام شرکت ناشر	تعداد	تعداد (به حروف)
حد اقل قیمت	تاریخ اعتبار درخواست		
نحوه عمل با وجه حاصل از فروش پس از کسر کارمزد و سایر کسور: ☐ به حساب بانکی شماره..... نزد بانک شعبه..... بنام اینجانب واریز شود. ☐ از طریق صدور چک بنام اینجانب پرداخت شود. ☐ در حساب کارگزاری جهت خرید اوراق بهادار باقی بماند.			
ملاحظات و شرایط ویژه:			
محل امضای فروشنده (شخص حقیقی / صاحبان امضاء مجاز شخص حقوقی):			
شرکت کارگزاری:			
تاریخ تکمیل:		وصول اوراق بهادار، احراز هویت فروشنده و دریافت درخواست فوق مورد تایید است و طبق آن عمل خواهد شد. نام و نام خانوادگی: مهر و امضاء:	
ساعت: دقیقه:		مهر و امضاء:	
این درخواست بدون امضاء و یا مهر فروشنده و مهر و امضاء شرکت کارگزاری فاقد اعتبار است.			
نسخه اول - کارگزار نسخه دوم - شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه نسخه سوم - فروشنده نسخه چهارم - بایگانی			

۵- کارمزد معاملات خرید و فروش در بورس و فرابورس

کارمزد معاملات خرید سهام در بورس

کارمزد معاملات خرید سهام در بازار اول، دوم و سوم فرابورس

کارمزد معاملات فروش سهام در بورس

کارمزد معاملات فروش سهام در بازار اول، دوم و سوم فرابورس

بخش پنجم: چند توصیه و نکته ضروری جهت حضور در بازار سرمایه

توجه داشته باشید که این توصیه‌ها بسیار عمومی هستند و در شرایط مختلف، ممکن است کاربردهای متفاوتی داشته باشند، ولی هر کدام از آنها دارای مفاهیم پایه‌ای هستند که می‌تواند شما را به یک سرمایه‌گذار آگاه تبدیل کند.

۱- فروش سهام زیان ده و نگهداری سهام سود ده

* معمولاً سرمایه‌گذاران سهامی را که افزایش قیمت پیدا می‌کند می‌فروشند، ولی سهامی که با کاهش قیمت مواجه شده را به امید بالا رفتن قیمت نگهداری می‌کنند. اگر سرمایه‌گذار زمان صحیح برای فروش سهامی که با کاهش قیمت مواجه شده است را تشخیص ندهد، ممکن است سهام پس از مدتی کاملاً بی‌ارزش شود. البته نگهداری سهام ارزشمند و فروش سهام کم‌ارزش از نظر تئوری ایده جالبی است ولی در عمل مشکل است.

* توصیه می‌شود سهامی که آینده خوبی دارند را به واسطه سیاست‌های غلط شخصی، دست کم نگیرید.

* اگر شما درک خوبی از پتانسیل سرمایه‌گذاری خود دارید، ممکن است سیاست‌های غلط شما باعث محدود کردن سود شما شود.

* در مورد سهامی که با کاهش قیمت مواجه می‌شود، واقع‌بین باشید و در عین حال پتانسیل‌های سهم را نیز در نظر بگیرید.

* اگر در تشخیص سهامی که انتظار آینده خوب برای آن را داشته‌اید، دچار اشتباه شده‌اید، واقع‌بین باشید.

* از فروش سهام زیان‌ده نترسید! زیرا ممکن است برای جبران ضرر، زمان را از دست بدهید.

* شرکت‌ها را با توجه به میزان پتانسیل و امکاناتشان ارزیابی کنید.

* فقط به خاطر داشته باشید که نباید اجازه دهید ترس بازده شما را محدود کند، یا

باعث زیان بیشتر شود.

۲- همواره با یک حاشیه ایمنی به سرمایه گذاری بپردازید

حفظ حاشیه ایمنی در سرمایه گذاری یعنی خریدن اوراق بهادار هنگامی که قیمت آنها در بازار به میزانی قابل ملاحظه پایین تر از ارزش واقعی آنهاست. با این کار نه تنها سودی بالا نصیب سرمایه گذار می شود بلکه حتی اگر قیمت ها به شدت کاهش یابد ضرر حاصل از آن پایین ترین میزان خواهد بود.

این روش برای سرمایه گذاران بسیار سودمند است زیرا خرید چنین سهامی هنگامی که بازار به شکلی اجتناب ناپذیر سهم یاد شده را از نو ارزیابی می کند و قیمت آن را به حد واقعی می رساند سودی سرشار نصیب سرمایه گذار می کند. این استراتژی همچنین در صورتی که امور طبق برنامه پیش نروند و شرکت یادشده دچار مشکل شود سرمایه گذار را از ضرر حفاظت می کند.

۳- انتظار بی ثباتی بازار را داشته باشید و از آن استفاده کنید

سرمایه گذاری در سهام به معنای سروکار داشتن با بی ثباتی است. در دوران افول شاخص ها به جای جست و جو برای راه های خروج، سرمایه گذاران هوشمند از این دوران به عنوان فرصت های بزرگ سرمایه گذاری استفاده می کنند. از سویی دیگر باید تنها هنگامی به خرید بپردازید که قیمت پیشنهاد شده مناسب باشد و هنگامی بفروشید که قیمت ها بسیار بالا رفته باشد به عبارت دیگر بازار بی تردید افت و خیزهایی دارد و گاهی این افت و خیز زیاد است اما به جای ترس از بی ثباتی، از آن به نفع خود استفاده کنید یعنی با قیمت پایین بخرید و با قیمتی بالا بفروشید.

۴- مشخص کنید چه نوع سرمایه گذاری هستید

توصیه می شود سرمایه گذاران ویژگی های شخصیتی خود را در حوزه سرمایه گذاری شناسایی کنند. به همین منظور تمایزی روشن بین گروه های مختلف سرمایه گذاران فعال در بازار وجود دارد که در ادامه به دو گروه از آنها اشاره می شود:

فعال در برابر منفعل

سرمایه‌گذاران تنها دو گزینه برای انتخاب پیش روی خود دارند: گزینه نخست، تبدیل شدن به یک سرمایه‌گذار خوب و فعال که انرژی و زمان کافی برای تحقیق و کسب سود مورد انتظار صرف می‌نماید. اگر این گزینه را انتخاب نمی‌کنید، عملاً گزینه دوم یعنی سرمایه‌گذاری منفعلانه را که سود پایین‌تری در پی خواهد داشت را انتخاب کرده‌اید. در این حالت احتیاج به صرف زمان و انرژی زیاد ندارید. هرچه تلاش بیشتری صرف سرمایه‌گذاری بهینه کنید، بازده و سود سرمایه‌گذاری شما بیشتر خواهد بود.

در بازار سهام شیوه‌هایی وجود دارد که از طریق آنها می‌توانید سودی مناسب کسب کنید. اگر زمان، انرژی و اشتیاق لازم برای تحقیق گسترده درباره ابزارهای سرمایه‌گذاری و شرکت‌های حاضر در بورس ندارید، سرمایه‌گذاری در یک صندوق سرمایه‌گذاری مشترک گزینه خوبی محسوب می‌شود.

بسیاری از سرمایه‌گذاران ایده غلطی دارند که بدون تلاش می‌توان سود متوسطی را کسب کرد پس با اندکی تلاش، می‌توان سودی بسیار بالاتر به دست آورد. اما واقعیت این است که اکثر کسانی که این روش را انتخاب کرده‌اند در نهایت سودی بسیار پایین‌تر از حد متوسط به دست آورده‌اند.

در حقیقت سرمایه‌گذار منفعل، سرمایه‌گذاری است که هم در سهام و هم در اوراق قرضه یا مشارکت سرمایه‌گذاری می‌کند. این گروه از سرمایه‌گذاران از تمام ابزارهای سرمایه‌گذاری موجود در بازار در سبد دارایی‌های خود می‌گنجانند و از حوزه‌هایی که بهترین عملکرد را دارند سود می‌برند بدون آنکه مجبور باشند آینده این حوزه‌ها را پیش‌بینی کنند. یک سرمایه‌گذار با انجام این کار، کسب سود بازار را برای خود تضمین می‌کند و ترتیبی می‌دهد که کمتر از حد متوسط بازار سود کسب نکند به این معنا که او صرفاً اجازه می‌دهد وضعیت کلی بازار، سود بلندمدت او را در سرمایه‌گذاری‌هایش تعیین کند. کسب سود بالاتر از حد متوسط بازار بسیار دشوار است و بسیاری از سرمایه‌گذاران موفق به چنین کاری نمی‌شوند.

سرمایه گذار در برابر سوداگر

به جز سرمایه گذاران، افراد دیگری نیز در بازارهای مالی فعالیت می کنند. افرادی که وارد بازار اوراق بهادار می شوند باید مشخص کنند که می خواهند سرمایه گذار باشند یا سوداگر. تفاوت این دو گروه چندان پیچیده نیست: سرمایه گذار، سهام را بخشی از یک شرکت و سهام دار را مالک بخشی از شرکت می داند در حالی که سوداگر خود را فردی می داند که مشغول دادوستد اوراق ارزشمند است بدون آنکه این اوراق ارزش واقعی داشته باشند.

جهت کسب اطلاع بیشتر در خصوص شناخت میزان ریسک پذیری و اتخاذ استراتژی مناسب سرمایه گذاری به کتابچه شناخت وظایف و کارکردهای مشاوران سرمایه گذاری شرکت کارگزاری بانک ملی ایران مراجعه نمایید.

۵- مبهوت بازده های گذشته نشوید.

پژوهش ها نشان می دهند عموماً عملکرد گذشته ای بازار ضامن بازده آینده آن نیست. از این رو سرمایه گذاری ها را بر اساس ویژگی هایشان انجام دهید. صرفاً به عملکرد گذشته دل نبندید. به عبارت دیگر احساساتی عمل نکنید.

۶- تنها از یک روش برای انتخاب سرمایه گذاری استفاده نکنید.

حتی سرمایه گذاران حرفه ای نیز بعضاً در پیش بینی حرکت های بازار و تعیین بهترین زمان خرید موفق نیستند. همه ممکن است اشتباه کنند فقط کسانی اشتباه نمی کنند که هیچ گاه سرمایه گذاری نکرده اند. از این رو ممکن است روش ناموفق یا موفق قبلی سرمایه گذاری در شرایط فعلی، نتیجه معکوس به بار آورد. مهم این است که از اشتباهات قبلی درس بگیریم.

۷- به طور مستمر سرمایه گذاری کنید

همواره فرصت های مناسبی برای سرمایه گذاری وجود دارد. بنابراین هر ماهه مبلغ معینی را پس انداز کنید و از فرصت های جدید سرمایه گذاری استفاده نمایید. سرمایه گذاری مستمر غالباً شما را در برابر ضربه های سخت بازار ایمن می سازد.

۸- به سرمایه گذاری های خود تنوع ببخشید

برای به حداقل رساندن ریسک های سرمایه گذاری و افزایش بازده، به سرمایه گذاری های خود تنوع ببخشید. سرمایه گذاری را می توان با خرید دارایی های مالی مانند سهام صنایع و بخش های متفاوت و اوراق مشارکت و دارایی های حقیقی مانند زمین و ساختمان یا دیگر دارایی های فیزیکی متنوع ساخت.

۹- حد معقولی از ریسک را بپذیرید تا از رشد بالقوه ی بازار سهام محروم نشوید

پرتفویی که شامل سهام، سپرده ی بانکی و اوراق مشارکت است ریسکش کمتر از پرتفویی است که تنها از سپرده ی بانکی یا اوراق مشارکت تشکیل شده است. از این رو به منظور کسب نتایج دلخواه، همواره با توجه به میزان ریسک پذیری خود، نسبت مناسبی از سهام را نیز در پرتفوی خود سرمایه گذاری نمایید. برای تعیین سطح ریسک پذیری باید ابتدا اهداف سرمایه گذاری خود را معین کنید. افق زمانی سرمایه گذاری، یکی از عوامل مهم در تعیین اهداف سرمایه گذاری است.

۱۰- همواره به بازارهای غیر مالی نیز توجه کنید

محتوا و افق سرمایه گذاری خود را گسترش دهید. توجه به بازارهای غیر مالی مانند مسکن، طلا، محصولات و مواد اولیه؛ علاوه بر امکان گسترش محتوای پرتفوی پر بازده، امکان تحلیل دقیق تر سرمایه گذاری در بازارهای مالی را نیز فراهم می کند.

۱۱- شایعات بازار را جدی نگیرید

* شایعات موجود در بازار را جدی نگیرید حتی اگر از طرف دوست شما و یا شخص مطلع در بازار باشد، زیرا هیچ شخصی نمی تواند پیش بینی درستی از آینده یک سهم داشته باشد.

* زمانی که شما سهمی را برای خرید انتخاب می کنید، مهم این است که دلیل انجام

این کار را بدانید.

*پیش از تصمیم به خرید، تحقیق کنید و شرکت مورد نظر را ارزیابی قرار دهید.

*ممکن است در برخی موارد اتکا به صحبت‌های دیگران سودده باشد، ولی این عمل شما را از تبدیل شدن به یک سرمایه‌گذار مطلع باز می‌دارد. آگاهی تنها رمز موفقیت در بلندمدت است.

۱۲- با نوسانات جزئی دلسرد نشوید

*به عنوان یک سرمایه‌گذار با دید بلندمدت، نگران تغییرات قیمت در کوتاه‌مدت نباشید.

*به جای نگرانی نسبت به نوسانات اجتناب‌ناپذیر در کوتاه‌مدت، به سرمایه‌گذاری خود مطمئن باشید.

*یک سری از سرمایه‌گذاران از نوسانات روزانه سهم به دنبال سود هستند، ولی سود بلندمدت وابسته به تغییرات دیگری در بازار است، که ممکن است چند ماه به طول بیانجامد. پس دید خود را بر روی نظرات و تحقیقات خود متمرکز کنید.

۱۳- انتخاب یک استراتژی مشخص و تمرکز روی آن

افراد مختلف روش‌های مختلفی برای خرید یا فروش سهام در بازار انتخاب می‌کنند. روش‌های مختلفی برای موفقیت در بازار وجود دارد و روش هیچ کس بر دیگران ارجحیت ندارد. سرمایه‌گذاری که روش مشخصی برای خرید سهام نداشته باشد، ممکن است در بلندمدت با زیان مواجه شود.

۱۴- دیدگاه بلندمدت داشته باشید

سودهای کوتاه مدت اغلب باعث گمراهی سرمایه‌گذاران جدید می‌شود و داشتن

دید بلندمدت برای یک سرمایه گذار ضروری است. این بدان معنی نیست که خرید و فروش سهام منجر به کسب سود نمی شود ولی همان طور که قبلا اشاره شد، روش های متفاوتی برای کسب سود در بازار سهام وجود دارد. در نظر داشته باشید که این معاملات به منابع مالی، دانش و ریسک پذیری بالا نیاز دارند.

۱۵- با هوشیاری سرمایه گذاری کنید

همواره بر سرمایه گذاری های خود نظارت نمایید. سهامی وجود ندارد که شما آن را برای همیشه نگه دارید. هر سرمایه گذاری همواره زمانی برای خرید و زمانی برای فروش وجود دارد. سرمایه گذار موفق کسی است که این دو زمان را تشخیص دهد.

۱۶- از خدمات مشاوران سرمایه گذاری استفاده کنید

نیازها و شرایط مالی شما دائما در حال تغییر است. از این رو مراجعه شما به مشاوران سرمایه گذاری، به شما در ترکیب و انتخاب مناسب سرمایه گذاری هایتان کمک می نماید. غالبا ضروری است که حداقل سالی یک بار به متخصصان سرمایه گذاری مراجعه کنید. توجه داشته باشید که سرمایه گذاری یک کار تخصصی است. بهره گیری از متخصصان در هر رشته ای کاری موجب ارتقاء بهره وری، کارایی و اثربخشی می گردد. جهت کسب اطلاعات بیشتر و بررسی خدمات مشاوران سرمایه گذاری به کتابچه شناخت وظایف و کارکردهای مشاوران سرمایه گذاری مراجعه کنید.

۱۷- نقش اطلاعات در بازار سرمایه

تصمیم گیری های اقتصادی نیازمند اطلاعاتی است که بتوان با کمک آنها منابع موجود و در دسترس را به نحو مطلوبی تخصیص داد. یکی از مهم ترین عوامل در تصمیم گیری صحیح، اطلاعات مناسب و مرتبط با موضوع تصمیم است که اگر به درستی فراهم و پردازش نشود، اثرات منفی برای فرد تصمیم گیرنده در پی خواهد داشت.

از سوی دیگر، نوع و چگونگی دستیابی به اطلاعات نیز حائز اهمیت است. در صورتی که اطلاعات مورد نیاز به صورت نامتقارن در بین افراد توزیع شود (انتقال اطلاعات به صورت نابرابر بین افراد صورت گیرد)، می تواند منجر به نتایج متفاوتی نسبت به موضوع واحدی گردد. بنابراین، قبل از اینکه خود اطلاعات برای فرد تصمیم گیرنده مهم باشد، کیفیت زمان دستیابی به اطلاعات باید به صورت دقیق مورد ارزیابی قرار گیرد. اطلاعات مرتبط با موضوع مورد نظر در بازار سرمایه، پایه اولیه معاملات را شکل می دهد. از این رو است که اطلاعات را گران بهاترین دارایی بازار سرمایه می دانند.

معمولاً زمانی که اطلاعات تازه ای از وضعیت شرکت ها در بازار منتشر می شود، این اطلاعات از سوی تحلیلگران، سرمایه گذاران و سایر استفاده کنندگان مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و بر مبنای آن، تصمیم گیری نسبت به خرید و یا فروش سهام صورت می پذیرد. این اطلاعات و نحوه واکنش به آن ها بر رفتار استفاده کنندگان، به خصوص سهامداران بالفعل و بالقوه تأثیر گذاشته و باعث افزایش و یا کاهش قیمت و حجم مبادلات سهام می شود، زیرا نحوه برخورد افراد با اطلاعات جدید، نوسانات قیمت ها را شکل می دهد.

بنابراین، در صورت انتشار اطلاعات محرمانه و ناهمگون، واکنش های متفاوتی را از سوی سرمایه گذاران در بازار سرمایه شاهد خواهیم بود که این امر تحلیل های نادرست و گمراه کننده ای را از وضعیت جاری بازار به همراه خواهد داشت. آنچه در بازارهای سرمایه باید مورد توجه قرار گیرد این است که، بسیاری از افرادی که اقدام به سرمایه گذاری می کنند، مردم عادی هستند که تنها راه دسترسی آن ها به اطلاعات مهم شرکت ها، اطلاعیه هایی است که از جانب شرکت ها در قالب گزارش های حسابداری و صورت های مالی منتشر می شود. هدف نهایی حسابداری، تأمین نیازهای اطلاعاتی استفاده کنندگان از خدمات حسابداری است.

با توجه به اینکه هدف اصلی از ارائه اطلاعات حسابداری کمک به تصمیم گیری های اقتصادی افراد است، باید توجه داشت در شرایطی که دستیابی به اطلاعات پرهزینه باشد، سرمایه گذاران مجبورند اطلاعات مورد نیاز خود را از طریق برآوردهای ذهنی، تحلیل های خود درباره سوددهی آتی شرکت، جریانهای نقدی و غیره جمع آوری کنند.

در نتیجه افرادی که از نظر اطلاعاتی نسبت به سایرین در موقعیت بهتری قرار گرفته باشند، قادر به برآوردهای بهتری خواهند بود و عرضه و تقاضای بازار را تحت تأثیر خود قرار داده و باعث نوسانات قیمت سهام می‌شوند.

با توجه به مطالب فوق، می‌توان گفت در صورت نبود ساختاری مناسب برای ارائه و افشای اطلاعات در بازارهای مالی، سرمایه‌های افراد عادی که در این بازارها اقدام به سرمایه‌گذاری می‌کنند، همواره در مخاطره قرار می‌گیرد، که به نظر می‌رسد این موضوع در قانون جدید بازار سرمایه مورد توجه واقع شده است، تا اطلاعات به طور متقارن منتشر شود.